

Kartlegging av bekkekløfter i Hedmark 2014

Sigve Reiso & Tom Hellig Hofton

BioFokus-rapport 2015-19

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har utført naturfaglige undersøkelser av 17 bekkekløfter i fem kommuner i Hedmark. 15 avgrensede områder er vurdert å ha naturverdi (1-6 poeng), fordelt på 4 områder 1 poeng, 3 med 2 poeng, 3 med 3 poeng, 4 med 4 poeng og 1 med 6 poeng. 2 områder er vurdert å ikke ha naturverdi.

25 kjerneområder (naturtypelokaliteter) er avgrenset innenfor områdene, fordelt på 8 A lokaliteter, 12 B lokaliteter og 6 C lokaliteter. 47 rødlistede arter ble påvist, inklusive arter av nasjonal og internasjonal interesse.

Nøkkelord

Hedmark
Rendalen
Engerdal
Elverum
Rena
Tolga
Tynset
Bekkekløfter
Naturtypekartlegging
Rødlistearter

Omslag

FORSIDEBILDER

Øvre: Trønderlav (Foto: S. Reiso)

Midtre: Fosserøykskog (Foto: Foto: S. Reiso))

Nedre: Flena (Foto: Foto: S. Reiso)

LAYOUT (OMSLAG)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-461-0

BioFokus-rapport 2015-24

Tittel

Kartlegging av bekkekløfter i Hedmark 2014

Forfattere

Sigve Reiso og Tom H. Hofton

Dato

1. november 2015

Antall sider

19 sider + vedlegg

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Oppdragsgiver

Miljødirektoratet
M-453|2015

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:

<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

Refereres som

Reiso, S. og Hofton, T.H. 2015. Kartlegging av bekkekløfter i Hedmark 2014. BioFokus-rapport 2015-24. ISBN 978-82-8209-461-0. Stiftelsen BioFokus. Oslo

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Forord

BioFokus fikk etter en tilbudskonkurranse i 2014 i oppdrag fra Miljødirektoratet å kartlegge bekkekløfter i fem kommuner nordøst i Hedmark. I løpet av høsten 2014 er det gjort undersøkelser i 17 forhåndsutvalgte områder i seks kommuner. Rapportering har vært utført i 2014-15.

Tom Hellig Hofton har hatt prosjektansvar og formell prosjektledelse og har bidratt med feltarbeid og rapportering sammen med Sigve Reiso som har hatt ansvar for sammenstillingen i denne rapporten.

Gunnar Kjærstad har vært prosjektansvarlig hos Miljødirektoratet. Han har bidratt med kartmateriale og andre opplysninger, og vi takker han og hans kolleger i Miljødirektoratet for et godt og givende samarbeid. Vi vil også takke Gaute M. Jenssen for lån av hytte i Rendalen under feltarbeidet.

Tinn og Eggedal, 1. november 2015

Sigve Reiso og Tom H. Hofton

Mistras elvejuv i Rendalen. Foto: Tom H. Hofton.

Sammen drag

BioFokus har utført naturfaglige undersøkelser av 17 bekkekløfter i fem kommuner nordøst i Hedmark (Elverum, Rendalen, Engerdal, Tynset, Tolga). I tilknytning til disse er det blitt avgrenset 15 kløfter med naturverdi (minst 1 poeng) og totalt 25 naturtypelokaliteter. Det er også avgrenset 19 polygoner med rødlistede naturtyper i 12 av de registrerte kløftene, der kontinental skogsbekkekløft er vanligste type.

Områdene er vurdert på en verdiskala fra 0 til 6 poeng hvorav ett har fått 6 poeng, 4 områder 4 poeng, 3 områder 3 poeng, 4 områder 2 poeng og 3 områder 1 poeng. I 2 av de 17 undersøkelsesområder ble slike områder ikke avgrenset, men i ett av disse ble det avgrenset en naturtypelokalitet. De poengsatte områdene varierte i størrelse fra 248 daa til 2412 daa. Naturtypelokalitetene fordelte seg på 8 A lokaliteter, 12 B lokaliteter og 6 C lokaliteter.

47 rødlistearter (ihht. 2010-rødlista) er kjent i de 17 undersøkelsesområdene, de aller fleste funnet gjennom dette prosjektet. Rødlisteartene fordeler seg på 4 karplanter, 2 moser, 26 lavarter og 15 sopparter. Vanligst forekommende i de undersøkte kløftene var de nær truede (NT) lavartene gubbeskjegg, kort trollskjegg, sprikeskjegg og rustdoggnål. Av påviste sjeldne og spesialiserte arter knyttet til typiske bekkekløft-habitater kan funn av trønderlav (CR), fossenål (EN), fossefiltlav (EN) og fakkeltvebladmose (VU) nevnes spesielt.

Kartleggingen av bekkekløfter i Hedmark 2014 underbygger konklusjonene fra kartleggingene av bekkekløfter i fylket fra 2007. Midt-Østerdalen framstår som den viktigste kløfte-regionen i fylket mht. både variasjonsbredde, arts mangfold og naturverdi. Kløftene i andre deler av fylket har generelt svakere naturverdier og færre antall spesialiserte og rødlistede arter, selv om verdifulle kløfter finnes også her. Typemessig er det i første rekke (1) store kløfter og (2) kløfter med fossefall og fosseskog som er av størst verdi i Hedmark, mens for eksempel kløfter med gammel naturskog er dårlig utviklet i fylket. Tegningfallets fosserøyksone bør trekkes spesielt frem bl.a. med rike forekomster av fossefiltlav og den globalt truede trønderlav. Dette understreker Hedmarks ansvar for fosserøyskog.

I tillegg til skogbruk utgjør regulering av vassdragene en betydelig trussel mot bekkekløftene, og særlig fosserøyskogene. Bare små reduksjoner i vannføringen kan påvirke fosseyrets styrke og nedslagsfelt, med det resultat at spesialiserte, fuktighetskreven de arter mister sitt livsgrunnlag.

Ettersom de fleste større kløfter i regionen nå er undersøkt bør videre undersøkelser derfor i første rekke prioritere kløfter med potensial for fosserøyskog.

Innhold

1	INNLEDNING	5
2	MATERIALE OG METODER	6
2.1	REGISTRERINGSMETODIKK	6
2.2	FORARBEIDER	6
2.3	DOKUMENTASJON	6
3	OMRÅDENES EGENSKAPER OG NATURVERDIER	8
3.1	OMRÅDEOVERSIKT	8
3.2	NATURTYPELOKALITETENES EGENSKAPER.....	9
3.3	ARTSMANGFOLD	13
3.4	RØDLISTEDE NATURTYPER (NIN)	16
4	DISKUSJON.....	18
5	REFERANSER	19
6	VEDLEGG, SAMMENDRAGSBESKRIVELSER	20

1 Innledning

Som følge av Stortingets beslutning om å øke skogvernet (Stortingets behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand) har Miljødirektoratet signalisert at enkelte spesielle skogtyper vil bli prioritert for systematiske naturfaglige registreringer (DN 2005a).

Også tidligere har det blitt gjennomført tematiske skogundersøkelser, både av edellauvskog, kalkskog, boreal regnskog og bekkekløfter. Undersøkelsen av bekkekløfter i Hedmark er en fortsettelse av en etablert tradisjon og en oppfølging av tidligere kartlegginger. Bekkekløftkartleggingene i 2014 er en direkte oppfølging av kartleggingene i Hedmark, Oppland og Sør-Trøndelag i 2007 (Gaarder m. fl. 2008).

Bekkekløfter og deres ulike utforminger er blant de viktigste "hotspot-miljøene" som finnes i Norge. Naturtypen huser et svært variert naturmangfold på små arealer, noe som sammen med innhold av flere spesielle og særegne habitat-typer gir grunnlag for et meget høyt artsmangfold, inkludert et stort antall sjeldne og rødlistede arter.

Målet med prosjektet er å øke kunnskapen om bekkekløfter i fylket, ved kartlegging av et større utvalg områder i kommuner som ikke ble dekket i 2007, da de fleste undersøkelsesområdene var konsentrert til Midt-Østerdalen. Registreringene skal bedre grunnlaget for forvaltning av det biologiske mangfoldet i bekkekløfter, herunder å kunne danne grunnlag for tilbud om frivillig vern av skog.

Det er et mål for dette delprosjektet å vise til hvilke kløftekvaliteter som er fanget opp sett i et regionalt og nasjonalt perspektiv.

Humid bekkekløftskog i Lekjenndalen (Engerdal). Foto: Tom H. Hofton.

2 Materiale og metoder

2.1 Registreringsmetodikk

Områdene er i sin helhet kartlagt, dokumentert og verdisatt i henhold til Miljødirektoratets metode for kartlegging av skogområder (Direktoratet for naturforvaltning 2007) (og seinere oppdateringer), samt naturtypekartlagt etter DN håndbok 13 (DN 2007), samt etter nye kriterier som er under utarbeidelse. Rødlistede naturtyper er kartlagt i henhold til Norsk rødliste for naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011) og NiN metoden (Halvorsen 2008, Halvorsen et al. 2008).

Som for andre tematiske skogkartlegginger av spesielt prioriterte skogtyper er områdene verdisatt etter en poengskala fra 0-6 poeng for å synliggjøre samlet verdi for et område. De ulike parameterne som verdivurderes skåres etter på ordinær måte med 0-3 stjerner. Dette er samme praksis som for bekkekløftregistreringene 2007-2010 og er gjort for å synliggjøre forskjellen mellom de temavise skogkartleggingene og det konkrete, løpende vernearbeidet. Det henvises til sammenstillingsrapporten for bekkekløftprosjektet for en utfyllende beskrivelse av metoden som er brukt også i dette prosjektet (Evju (red.) et al. 2011).

Kartleggingen har fokusert på bekkeløfter, men også andre påtrufne naturtyper har blitt kartlagt. Områder med 0 poeng har ikke blitt prioritert ved videre dokumentasjon av områdene. Av naturtyper har det vært prioritert å kartlegge lokaliteter som er svært viktige (A-verdi) og viktige (B-verdi), men enkelte lokaliteter av lokal viktighet (C-verdi) er også kartlagt.

Det henvises til de siterte dokumenter for en mer inngående studie av metodene som er benyttet.

2.2 Forarbeider

Fylkesmennenes utvelgelse av områder har i noen grad begrenset behovet for forarbeid. Eksisterende kunnskap om alle aktuelle områder er på forhånd gjennomgått. Det er lagt vekt på å skaffe til veie mest mulig av relevant tilgjengelig kunnskap, både publisert og ikke-publisert. Dette gjelder bl.a. følgende:

- Tidligere beskrivelser av naturtyper i Naturbase
- Litteratursøk
- Vår kjennskap til rapporter, notater og diverse skrevne opplysninger
- Kontakt med forvaltningen
- Kontakt med lokalkjente ressurspersoner
- Søk etter artsinformasjon (i hovedsak informasjon som er tilgjengelig via Internett, spesielt Artskart og sopp- og lavdatabasene ved Botanisk Museum)
- MiS-registreringer for de områder hvor disse finnes lett tilgjengelige (Skog og Landskap sin kartbase på Internett)

Flyfoto har blitt brukt som grunnlag ved alt feltarbeid for å sikre at ikke unødvendig arbeid ble gjort i opplagt forringede områder.

2.3 Dokumentasjon

De 17 undersøkelsesområdene fordelte seg med antall og areal som følger på de 5 kommunene som det er gjort undersøkelser i:

- Elverum – 1 område med et samlet areal på ca. 280 daa.
- Engerdal- 3 områder med et samlet areal på ca. 2 450 daa
- Rendalen – 9 områder med et samlet areal på ca. 3 030 daa.
- Tolga – 1 område med et samlet areal på ca. 200 daa.
- Tynset – 4 områder med et samlet areal på ca. 900 daa.

Samlet areal for alle undersøkelsesområdene er ca. 6900 daa og gjennomsnittsstørrelsen er 408 daa.

Alle naturtypelokaliteter er digitalt avgrenset ved bruk av kartprogrammet ArcGis og Q-Gis. Dokumentasjonen av en lokalitets egenskaper er foretatt i databaseprogrammet Narin. Informasjon om registrerte områder er lagt ut på Narin Web (<http://borchbio.no/narin/>) og alle naturtyper vil bli oversendt Fylkesmannen for innleggelse i Naturbase.

De fleste interessante artsfunn, og de aller fleste rødlistearter, er koordinatfestet nøyaktig ved hjelp av GPS. For spesielt interessante sopp, lav, moser og karplanter er det vanligvis innsamlet belegg som er sendt til Botanisk Museum, Universitetet i Oslo, eller andre offentlige herbarier. Funnsom ikke er belagt vil bli registrert i Artskart, via BioFokus sin artsfunnbase eller gjennom museene. Rødlistekategorier følger Norsk Rødliste for arter 2010 (Kålås et al. 2010).

Flenas markerte bekkekløft har først og fremst kvaliteter knyttet til humide bergveggsmiljøer. Foto: Sigve Reiso.

3 Områdenes egenskaper og naturverdier

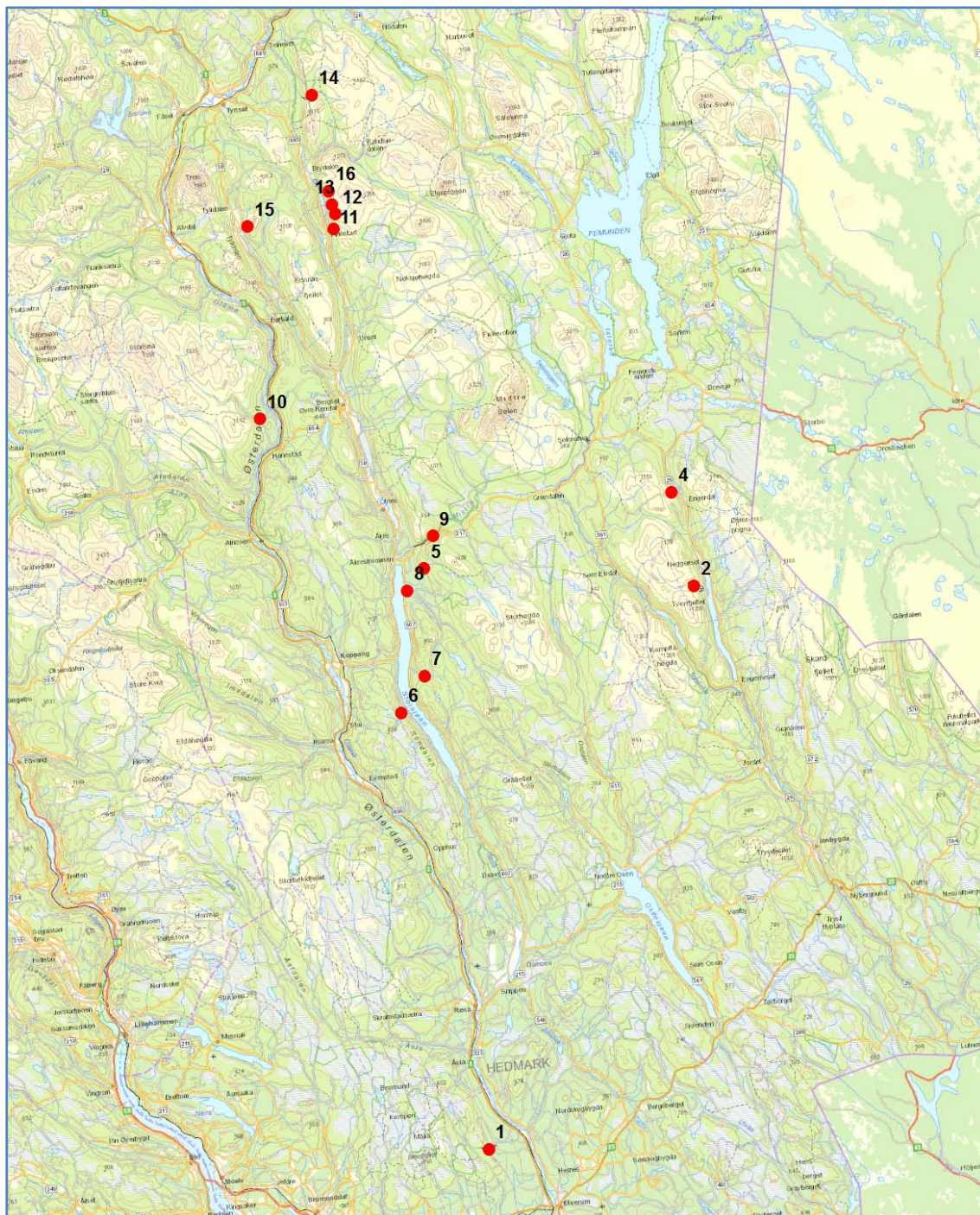
3.1 Områdeoversikt

15 av de 17 undersøkelsesområdene hadde naturkvaliteter som tilfredsstilte krav til verdi på minst 1 poeng ihht. metoden (tab 1). To av undersøkelsesområdene, Bjønnskora og Morabekken, hadde ikke tilstrekkelige kvaliteter til å oppnå poeng som bekkekløfter. Deler av Morabekken ble imidlertid avgrenset som naturtypelokalitet med lokal verdi. Av de resterende 15 kløftene med poeng ble 25 kjerneområder/naturtypelokaliteter avgrenset (tab 2).

Tabell 1 lister nøkkeldata for undersøkelsesområdene. Figur 1 viser beliggenheten til de 15 verdigitte. Nummering i Figur 1 viser til nummer i siste kolonne i Tabell 1. Informasjon om alle områder med verdi og tilhørende naturtyper finnes i faktaarkene som er vedlagt bakerst i rapporten. Fullbeskrivelse av områdene er tilgjengelig og kan søkes frem på <http://borchbio.no/narin/>.

Tabell 1. Undersøkelsesområder med nøkkeldata, sortert alfabetisk på kommune. Areal er oppgitt i dekar. Kartref. refererer til nummer på område i Figur 1 nedenfor.

NAVN	Kommune	Registrant	Verdi	Areal	Kart ref
Korpreiret	Elverum	THH	3	456	1
Lekjenndalen	Engerdal	THH, SRE	4	2219	2
Bjønnskora	Engerdal	SRE	-		3
Sagbekkskåra	Engerdal	THH	4	206,5	4
Renåa ved Renåfallet	Rendalen	THH	4	114,1	5
Skjerbekken	Rendalen	THH	1	164,1	6
Andfallet	Rendalen	SRE	4	140,7	7
Flenas nedre del	Rendalen	SRE	3	151,6	8
Mistrajuvet	Rendalen	THH	3	2411,8	9
Tegningfallet	Rendalen	SRE	6	82,9	10
Kvernbekken-Skarvdalen	Rendalen	SRE	2	178,9	11
Storbekken ved Finstad	Rendalen	SRE	2	923	12
Lauvbekken	Rendalen	THH	1	608	13
Kløftet	Tolga	THH	2	1551,6	14
Brønnåa	Tynset	THH	1	248	15
Vikbekken	Tynset	SRE	1	139,6	16
Morabekken	Tynset	THH	-		17

Figur 1. Beliggenhet av de 15 områdene som er gitt minst 1 poeng i prosjektet.

3.2 Naturtypelokalitetenes egenskaper

Det ble registrert til sammen 26 kjerneområder/naturtypelokaliteter i prosjektet med et samlet areal på 2843 daa. Tabell 2 oppsummerer naturtype, utforming, areal og verdi for de registrerte naturtypelokalitetene.

8 lokaliteter er vurdert som svært viktig (A) (27,5% av arealet), 12 som viktig (B) (59,6% av arealet), og 6 som lokalt viktig (12,9% av arealet). 9 av lokalitetene er eldre naturtypelokaliteter som ligger i Naturbase, disse er alle oppdatert og kvalitetssikret i forbindelse med feltarbeidet i 2014. De ytterlige 16 lokalitetene er nye og ikke inne i Naturbase fra tidligere.

Tabell 2. Oversikt over de 25 registrerte naturtypelokalitetene i prosjektet.

Kommune	Lokalitet	Naturtypelokalitet	Naturtype	Utforming	Areal	Verdi
Elverum	Korpreiret	Korpreiret	Skogsbekkekløft	Lavlands-granbekkekløft på Østlandet	201,7	B
Elverum	Korpreiret	Øksna ved Storholtbekken	Gammel granskog	Gammel høyereligende granskog	59	B
Rendalen	Andfallet	Andfallet	Regnskog	Fosserøykskog	24	A
Rendalen	Andfallet	Anda	Rik barskog	Høgstaudegranskog	53	B
Rendalen	Flenas nedre del	Flenas bekkeløft	Skogsbekkekløft	Lavlands-granbekkekløft på Østlandet	140,3	B
Rendalen	Kvernbekken-Skarvdalen	Kvernbekken	Skogsbekkekløft	Fjellgranskogsbekkekløft	41,8	B
Rendalen	Lauvbekken	Lauvbekken nedre	Gammel boreal lauvskog	Gammel lauvblandingsskog	54,8	B
Rendalen	Lauvbekken	Lauvbekken øvre	Gammel boreal lauvskog	Gammel bjørkeskog	83	C
Rendalen	Mistrajuvet	Mistra ved Misteregga	Skogsbekkekløft	Lavlands- lauvskogsbekkekløft	46,4	B
Rendalen	Mistrajuvet	Mistra ved Misterlibekken	Skogsbekkekløft	Lavlands-granbekkekløft på Østlandet	116	B
Rendalen	Mistrajuvet	Mistra V for Djupdalsbekken	Gammel granskog	Gammel høyereligende granskog	9	C
Rendalen	Mistrajuvet	Djupdalsbekken	Gammel furuskog	Gammel høyereligende furuskog	148	B
Rendalen	Renåa ved Renåfallet	Renåfallet-Djupdalen	Skogsbekkekløft	Lavlands-granbekkekløft på Østlandet	56,8	A
Rendalen	Renåa ved Renåfallet	Renåfallet	Regnskog	Fosserøykskog	1,21	A
Rendalen	Skjerbekken	Skjerbekken	Skogsbekkekløft	Lavlands-granbekkekløft på Østlandet	121,7	C
Rendalen	Storbekken ved Finstad	Storbekken ved Finstad	Skogsbekkekløft	Fjellgranskogsbekkekløft	126,2	B
Rendalen	Tegningfallet	Tegningfallet	Regnskog	Fosserøykskog	9,5	A
Rendalen	Tegningfallet	Tegninga ved Tegningfallet	Skogsbekkekløft	Lavlands-granbekkekløft på Østlandet	42,2	A
Engerdal	Lekjenndalen	Lekjenndalen-Fonnflåbekken	Skogsbekkekløft	Lavlands-granbekkekløft på Østlandet	584,2	A
Engerdal	Sagbekkskåra	Sagbekkskåra	Skogsbekkekløft	Lavlands-granbekkekløft på Østlandet	78,2	A
Engerdal	Sagbekkskåra	Sagbekkskåra-klippene	Sørvendte berg og rasmarker	Kalkrik og- eller sørvendt bergvegg	3,22	A
Tolga	Kløftet	Kløftet	Skogsbekkekløft	Fjellskogsbekkekløft med lauvskog og/eller furuskog	523	B
Tolga	Kløftet	Kløftet Ø	Gammel boreal lauvskog	Gammel bjørkeskog	232,1	B
Tynset	Brønnåa	Brønnåa SØ for Reitkletten	Skogsbekkekløft	Fjellgranskogsbekkekløft	69,3	C
Tynset	Morabekken	Morabekken	Skogsbekkekløft	Fjellskogsbekkekløft med lauvskog og/eller furuskog	64,6	C
Tynset	Vikbekken	Vikbekken	Skogsbekkekløft	Fjellgranskogsbekkekløft	20,7	C
Samlet areal					2843	

Mistras elvejuv (Rendalen) er Hedmarks største elvejuv.

Kløftet (Tolga, Tynset), ei relativt stor, fjellnær bekkekløft dominert av bjørkeskog.

Renåa ved Renåfallet (Rendalen) – typisk eksempel på mindre kløfter i Hedmark, med skarpt skille mellom fuktig granskog i dalbunnen og tørr furuskog på sidene.

Høgstaudeskog i Sagbekkskåra (Engerdal). Rik høgstaudeskog er et viktig innslag i flere av kløftene, best utviklet i Sagbekkskåra og Lekjenndalen.

3.3 Artsmangfold

Det er totalt registrert 47 rødlistede arter i undersøkelsesområdene. Disse artene er listet i tabell 3. Som kan sees i tabell 4 var det i hovedsak nær truede og sårbare arter som ble kartlagt og antall registrerte rødlistearter mellom områdene varierer mye, men generelt er antall rødlistearter relativt få, ikke minst sammenliknet med kløfter i enkelte andre regioner (som Gudbrandsdalen og Hallingdal), og bare noen få kløfter kan sies å ha høyt antall rødlistearter. Mistrajuvet har klart flest funn av rødlistearter med 23 forskjellige arter, etterfulgt av Renåa ved Renåfallet (15) og Lekjenndalen (14). Mest vanlig forekommende i de undersøkte kløftene var de nær truede (NT) lavartene gubbeskjegg, kort trollskjegg, sprikeskjegg og rustdoggnål, se siste kolonne i tabell 3. Av påviste sjeldne og spesialiserte arter knyttet til typiske bekkekløft-habitater (stabilt fuktig bekkekløftskog, fosserøykskog, opprevet bergveggskog, våte læger i elvekanten) kan funn av trønderlav (CR), fossenål (EN), fossefjelllav (EN) og fakkeltvebladmose (VU) nevnes spesielt.

Mest spesielt er en rik forekomst av trønderlav i Tegningfallets fosserøyksone. Dette er en svært sjelden art som i Norge historisk er kjent fra en håndfull steder i Nord-Trøndelag, de fleste nå utgått (Reiso og Hofton 2006). Utenfor Norge er trønderlaven ellers i Europa kun kjent fra et fuktig ravinesystem lengst nord i Värmland i Sverige (Brattmoviken, rett sør for grensa mot Trysil), men lokaliteten er i dag utgått pga. hogst (Tønsberg et al. 1996). Utenfor Europa har arten en begrenset utbredelse i Nord-Amerika (Scheidegger 2003). Dermed er forekomsten i Tegningfallet en av svært få kjente gjenværende lokaliteter av arten i Europa, og den overlegent rikeste som er kjent. Forekomsten i Tegningfallet er altså av høy internasjonal interesse, både plantegeografisk (forekomsten "lukker" hullet mellom Trøndelag og Värmland), og bevaringsbiologisk. Trønderlav er blant verdens mest truede lavarter og er oppført på IUCNs globale rødliste, der den vurderes som kritisk truet (CR). Av de 102 norske artene oppført på den globale rødlista, er trønderlav den eneste terrestre organismen i en av de fire øverste truethetskategoriene (IUCN 2004). Dette understreker hvilket forvaltningsansvar Norge og Hedmark har overfor arten både i nasjonal og internasjonal sammenheng.

Tabell 3. Oversikt over de registrerte rødlisteartene i prosjektet og antall lokaliteter hver enkelt art er funnet i.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødlistekode	Totalt
Karplanter	<i>Cinna latifolia</i>	huldregras	NT	2
	<i>Lappula deflexa</i>	hengepiggrør	NT	1
	<i>Ulmus glabra</i>	alm	NT	1
	<i>Viola selkirkii</i>	dalfiol	NT	3
Karplanter totalt				7
Moser	<i>Scapania apiculata</i>	fakkeltvebladmose	VU	2
	<i>Warnstorfia pseudostraminea</i>	pyttmåkkemose	DD	1
Moser totalt				3
Lav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	gubbeskjegg	NT	9
	<i>Bryoria bicolor</i>	kort trollskjegg	NT	6
	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	sprikeskjegg	NT	9
	<i>Bryoria tenuis</i>	langt trollskjegg	VU	1
	<i>Calicium denigratum</i>	blanknål	NT	2
	<i>Calicium lenticulare</i>	fossenål	EN	1
	<i>Chaenotheca gracilentia</i>	hvitthodenål	NT	4
	<i>Chaenotheca gracillima</i>	langnål	NT	4
	<i>Chaenotheca hispidula</i>	smalhodenål	EN	1
	<i>Chaenotheca laevigata</i>	taiganål	VU	3
	<i>Chaenothecopsis viridialba</i>	rimnål	NT	3
	<i>Cyphelium inquinans</i>	gråsbetger	NT	1

	<i>Erioderma pedicellatum</i>	trønderlav	CR	1
	<i>Fuscopannaria confusa</i>	fossefiltlav	EN	3
	<i>Fuscopannaria mediterranea</i>	olivenfiltlav	NT	2
	<i>Gyalecta ulmi</i>	almelav	NT	2
	<i>Hypocenomyce anthracophila</i>	lys brannstubbelav	VU	1
	<i>Hypocenomyce castaneocinerea</i>	mørk brannstubbelav	VU	1
	<i>Letharia vulpina</i>	ulvelav	VU	2
	<i>Menegazzia terebrata</i>	hodeskoddelav	VU	2
	<i>Microcalicium ahlneri</i>	rotnål	NT	1
	<i>Pilophorus cereolus</i>	grynkolve	VU	1
	<i>Pilophorus robustus</i>	fjellkolve	VU	1
	<i>Ramalina thrausta</i>	tråddragg	VU	3
	<i>Schismatomma pericleum</i>	rosa tusselav	VU	1
	<i>Sclerophora coniophaea</i>	rustdoggnål	NT	6
Lav totalt				71
Sopp	<i>Antrodia albobrunnea</i>	flekkevitkjuke	NT	2
	<i>Bankera fuligineoalba</i>	lurvesøtpigg	NT	1
	<i>Candelabrochaete verruculosa</i>	knortekandelaberskinn	DD	1
	<i>Chaetodermella luna</i>	furuplett	NT	1
	<i>Diplomitoporus crustulinus</i>	sprekkjuke	VU	1
	<i>Fibricium lapponicum</i>	sibirfiberskinn	VU	1
	<i>Fomitopsis rosea</i>	rosenkjuke	NT	1
	<i>Haploporus odoratus</i>	nordlig aniskjuke	VU	1
	<i>Hydnellum gracilipes</i>	skyggebrunpigg	VU	1
	<i>Hygrocybe flavipes</i>	gulfovokssopp	NT	1
	<i>Junghuhnina luteoalba</i>	okerporekjuke	NT	1
	<i>Odonticum romellii</i>	taigapiggskinn	NT	4
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	svartsonekjuke	NT	6
	<i>Phlebia centrifuga</i>	rynkeskinn	NT	1
	<i>Pseudographis pinicola</i>	gammelgranskål	NT	3
Sopp totalt				26
Totalt				107

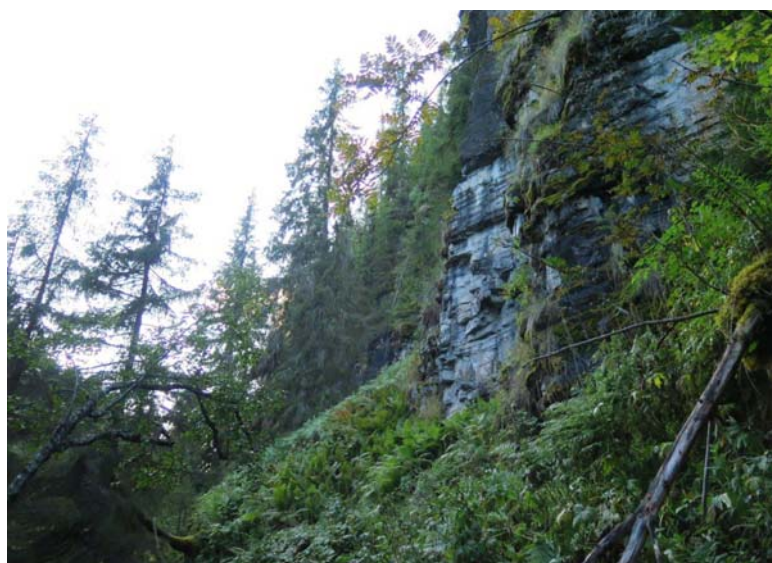
Fakkeltvebladmose (*Scapania apiculata*), langs Renåa ved Renåfallet. Foto: Tom H. Hofton.

Ospelåg langs Andra med den rødlistede mosen fakkeltvebladmose (*Scapania apiculata*, VU). Foto: Sigve Reiso

Kalkrike berg, Renåa (Rendalen), bl.a. trådragg (*Ramalina thrausta*) og almelav (*Gyalecta ulmi*). Foto: Tom H. Hofton.

Kalkklipper i Lekjendalen og tilhørende bergrotsone med svært rik høgstaudeskog. Både i Lekjendalen og Sagbekkskåra finnes slike miljøer, og en rik karplanteflora. Foto: Tom H. Hofton.

Tabell 4. Oversikt over antall registrerte rødlistearter for de 17 områdene. Til høyre fordelingen av rødlistearter på rødlistekategori.

Lokalitet	Totalt
Andfallet	5
Bjønnskora	1
Brønnåa	2
Flenas nedre del	4
Kløftet	7
Korpreiret	9
Kvernbekken-Skarvdalen	3
Lauvbekken	1
Lekjenndalen	14
Mistrajuvet	23
Morabekken	2
Renåa ved Renåfallet	15
Sagbekskåra	5
Skjerbekken	2
Storbekken ved Finstad	6
Tegningfallet	7
Vikbekken	1
Totalsum	107

RL status	Antall
CR	1
EN	3
VU	15
NT	26
DD	2
Totalsum	47

3.4 Rødlistede naturtyper (NiN)

Rødlistete naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011) er vurdert for alle kartlagte områder. Alle rødlistede naturtyper er vist med skravur på kartene og disse overlapper i stor grad med de kartlagte naturtypelokalitetene, men det er også en del avvik. Høgstaudegranskog finnes fragmentarisk i de fleste kløftene, gjerne som en smal, og dels usammenhengende sone langs bekken i bunnen av kløfta. Disse er under inngangsverdi for figurering og derfor bare nevnt i beskrivelsen. Det samme gjelder kløfter der små og marginalt utviklete fosserøymiljøer med fosseeng/ kystgranskog (i form av fosserøyskog) forekommer fragmentarisk på svært små areal. Den rødlistede landskapstypen kontinental skogsbekkekløft er også avgrenset i kløfteformasjoner der vi har påvist spesielle kløfteverdier, ikke som ren topografisk enhet.

Tabell 5. Oversikt over hvilke avgrensede naturtyper som har rødlistede naturtyper i henhold til NiN systemet.

Kommune	Område	Berørt naturtypelokalitet	RL-naturtype arealdekning	RL-status	Areal
Elverum	Korpreiret	Korpreiret	Kontinental skogsbekkekløft	NT	202
Elverum	Korpreiret	Øksna ved Storholtbekken	Kontinental skogsbekkekløft	NT	42
Rendalen	Andfallet	Andfallet	Kystgranskog (i form av fosserøyskog)	EN	6,2
Rendalen	Andfallet	Anda	Høgstaudegranskog 80% Grankildeskog 20%	NT/VU	53
Rendalen	Flenas nedre del	Flenas bekkekløft	Kontinental skogsbekkekløft	NT	140
Rendalen	Kvernbekken-Skarvdalen	Kvernbekken	Kontinental skogsbekkekløft	NT	42
Rendalen	Mistrajuvet	Mistra ved Misteregga og Mistra ved Misterlibekken	Kontinental skogsbekkekløft	NT	507
Rendalen	Renåa ved Renåfallet	Renåfallet-Djupdalen	Kontinental skogsbekkekløft	NT	57
Rendalen	Renåa ved Renåfallet	Renåfallet	Kystgranskog (i form av fosserøyskog)	EN	1,2
Rendalen	Storbekken ved Finstad	Storbekken ved Finstad	Kontinental skogsbekkekløft	NT	126
Rendalen	Tegningfallet	Tegningfallet	Kystgranskog (i form av fosserøyskog)	EN	9,5
Rendalen	Tegningfallet	Tegninga ved Tegningfallet	Kontinental skogsbekkekløft	NT	42
Engerdal	Lekjenndalen	Lekjenndalen-Fonnlåbekken	Kontinental skogsbekkekløft	NT	584
Engerdal	Lekjenndalen	Lekjenndalen-Fonnlåbekken	Høgstaudegranskog	NT	241
Engerdal	Sagbekskåra	Sagbekskåra	Kontinental skogsbekkekløft	NT	78
Engerdal	Sagbekskåra	Sagbekskåra	Høgstaudegranskog	NT	53
Engerdal	Sagbekskåra	Sagbekskåra	Lågurt-grankalkskog	VU	2,1
Tolga	Kløftet	Kløftet	Kontinental skogsbekkekløft	NT	523
Tynset	Vikbekken	Vikbekken	Kontinental skogsbekkekløft	NT	21

Fosserøykskog ved Andfallet i Rendalen. Foto: Sigve Reiso.

Fossefyllav (Fuscopannaria confusa, EN) på tynne grankvister i Tegningfallet. Foto: Sigve Reiso

4 Diskusjon

Kartleggingen av bekkekløfter i Hedmark 2014 underbygger konklusjonene fra kartleggingene av bekkekløfter i fylket fra 2007. Typemessig er det i første rekke (1) store kløfter og (2) kløfter med fossefall og fosseskog som er av størst verdi i Hedmark, mens for eksempel kløfter med gammel naturskog er dårlig utviklet i fylket. Resultatene både i 2007 og 2014 viser at kløftene i fylket jevnt over er hardt påvirket av hogst og har et svakt utviklet artsmangfold knyttet til gammel naturskog.

Fosserøyk-granskog (som vi klart mener tilfredsstillende klassifikasjon som en egen undertype av boreal regnskog, jf. DellaSala 2011), framstår som den trolig viktigste bekkekløft-habitatet i Hedmark, og den typen som fylket har størst ansvar for mht. både antall områder og artsmangfold. I 2014 ble velutviklet fosserøykskog påvist ved både Tegningfallet, Andfallet og Renåfallet, der Tegningfallets fosserøyksone bør trekkes spesielt frem. Her er det utviklet en stor og sjeldent velutviklet fosserøyksone som både regionalt og nasjonalt framstår som svært verdifull. Jevn vannføring i kombinasjon med topografiske forhold gjør at fosserøyksonen her huser et helt spesielt samfunn av fuktighetskrevede arter, bl.a. med rike forekomster av den sterkt spesialiserte fossefylltav og den internasjonalt sjeldne trønderlav. Dette understreker Hedmarks ansvar for denne type regnskog.

Ettersom fosserøyksoner er avhengig av mange ulike spesielle forutsetninger som må oppfylles på samme sted, er denne naturtypen sjelden, finnes på små punkter i terrenget, og spesielt utsatt for påvirkning. Fosserøyksonene opptrer som fragmenterte, små lommer med svært høy luftfuktighet, i skarp kontrast til det tørre skoglandskapet som ellers dominerer dalførene i Hedmark. I tillegg til skogbruk utgjør regulering av vassdragene en betydelig trussel mot bekkekløftene, og særlig fosserøykskogene. Bare små reduksjoner i vannføringen kan påvirke fossevassets styrke og nedslagsfelt, med det resultat at spesialiserte, fuktighetskrevede arter mister sitt livsgrunnlag.

På regional skala framstår Midt-Østerdalen som den viktigste kløfte-regionen i fylket mht. både variasjonsbredde, artsmangfold og naturverdi. Verdifulle bekkekløfter har klart høyere konsentrasjon i denne delen av fylket enn i resten av fylket. Kløftene i andre deler av fylket har generelt svakere naturverdier og færre antall spesialiserte og rødlistede arter, selv om verdifulle kløfter finnes spredt også her. For eksempel var det påfallende fattigere artsmangfold i kløftene i Engerdal enn i Østerdalen, tross velutviklede bekkekløftmiljøer som habituell burde være velegnet for mange bekkekløftarter.

Av områdene som ble undersøkt i 2014 er det særlig fem områder som må trekkes fram. Tegningfallet utmerker seg særskilt pga. den svært velutviklede fosserøyksonen og forekomsten av trønderlav. Trekkes fram må også Mistras elvejuv (Hedmarks største elvejuv), Renåa ved Renåfallet (velutviklet, variert, rik bekkekløft med mange rødlistearter, og fosserøykskog), Lekjenndalen (stor bekkekløft med store arealer svært rik høgstaueskog og kalkberg) og Sagbekkskåra (svært rik høgstaueskog og kalkklipper som er unike for regionen).

Ettersom de fleste større kløfter i regionen er undersøkt bør videre undersøkelser i første rekke fokuseres på kløfter med potensial for fosserøykskog. Forekomstene av velutviklet fosserøykskog i Andfallet, som topografisk sett ikke er en typisk bekkekløft, understreker at alle velutviklede fossefall også utenfor kløfter kan huse høye verdier og bør undersøkes.

Trønderlav (*Erioderma pedicellatum*, CR) på tynne grankvister i Tegningfallet. Foto: Sigve Reiso

5 Referanser

- DellaSala, D. A. (ed.) 2011. Temperate and Boreal Rainforests of the World. Ecology and Conservation. Island Press. 295 pp.
- Direktoratet for naturforvaltning. 2007. Naturfaglige registreringer i skog: Mal for metodikk og rapportering. Page 9. Miljødirektoratet, juni 2007.
- Evju, M., Hofton, T. H., Gaarder, G., et al. 2011. Naturfaglige registreringer av bekkekløfter i Norge. Sammenstilling av registreringene 2007-2010. Rapport 738. NINA. s.231. <http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2011/738.pdf>
- Gaarder, G., Hofton, T. H. & Blindheim, T. (Red) 2008. Naturfaglige registreringer av bekkekløfter i Hedmark, Oppland og Sør-Trøndelag 2007. BioFokus-rapport 2008-31. ISBN 978-82-8209-060-5.
- Halvorsen, R. 2008. Naturtyper i Norge. Inndeling i økosystem-hovedtyper i grunntyper (bunn- og marktyper). - Naturtyper i Norge Bakgrunnsdokument 5.
- Halvorsen, R., Andersen, T. og Blom, H. H. 2008. Naturtyper i Norge - teoretisk grunnlag, prinsipper for inndeling og definisjoner. - Naturtyper i Norge. Bakgrunnsdokument 2. s.121.
- Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S., et al., editors. 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken.
- Lindgaard, A. og Henriksen, S., editors. 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.
- Reiso S. & Hofton T.H. 2006. Trønderlav *Erioderma pedicellatum* og fossefylllav *Fuscopannaria confusa* funnet i Hedmark. Blyttia 64 (2): 83-88.
- Scheidegger, C. 2003. *Erioderma pedicellatum*. In: IUCN 2004. 2004 IUCN Red List of Threatened Species: www.iucnredlist.org. IUCN 2004. Red List of Threatened Species: www.iucnredlist.org.
- Tønberg, T., Gauslaa, Y., Haugan, R., Holien, H. & Timdal, E. 1996. The threatened macrolichens of Norway - 1995. *Sommerfeltia* 23: 1- 258.

6 Vedlegg, sammendragsbeskrivelser

Korpreiret (Hedmark, Elverum, Løten, 456,0 daa), verdi: 3

Antall registrerte rødlistearter er 9 og antall kjerneområder er 2

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5572>

Sammendrag

Øksna er et mindre vassdrag som drenerer deler av de flate skog- og myrviddene på sørøstsiden av Hedmarksvidda. Omtrent midtveis danner elva ei ca. 2,5 km lang elvekløft, skarpt nedskåret fra de flate omgivelsene. Kløfta er topografisk velutviklet, opptil 60 meter dyp, med "mye" småskalatopografi. Elva faller mest i raske stryk, og danner to steder mindre fossefall (øvre fall 9 meter, nedre tre fall til sammen 21 meter).

Som vanlig for markerte øst-vest-gående bekkekløfter er kontrastene i naturforhold store, med hovedskille mellom den fuktige nordvendte skyggesida og den tørre og varme solsida. Imidlertid er variasjonen i skogsamfunn mindre enn i mange andre liknende kløfter. Nokså homogen og kompakt granskog dominerer, med en del furu på den opprevete solsida, og sparsomt innslag av lauvtrær (mest langs elva). Humid blåbærskog (og noe blåbærfuktskog) er vanlig på mye av skyggesida, lavere nede er det også en del storbregne- og høgstaudekog, langs elva stedvis småfelt gråor-heggeskog, på solsida veksler det mellom blåbærskog, svak lågurtskog og åpne til glissent tresatte bergskrenter. Skogen i dalbunnen og litt oppover på skyggesida er stabilt humid (betinget av kombinasjonen beskyttet/dypt nedskåret topografi og elvestryk/småfosser). Imidlertid er det ikke observert ekstremfuktig bekkekløftskog, og de to fossefallene utvikler ikke stabile fosserøyskoner (trolig er vannføringen noe for lav i tørkeperioder).

Kløfta dekkes i hovedsak av eldre skog som er sterkt preget av gamle dagers gjennomhogster, vekslede mellom tidlig aldersfase og sein optimalfase, dominert av middelaldrende til halvgamle trær. Biologisk gamle trær er svært få. Gadd og læger finnes mest spredt og sparsomt, men det er også mindre konsentrasjoner noen steder. Det meste av lægrene er i tidlige til midlere stadier, men på Løten-sida finnes også enkelte kraftige, eldgamle læger (restelementer). Et mindre parti øst i kjerne 2 skiller seg ut ved å ha relativt gammel granskog.

Artsmangfoldet er variert og (sammenliknet med de ellers homogene barskogene som dominerer regionen) artsrikt, men innslaget av rødlistede, kravfulle og nasjonalt sjeldne arter er beskjedent (både av bekkekløftarter, naturskogsarter (arter tilknyttet gamle trær og død ved) og arter knyttet til rike skogsamfunn). Artsmessig er størst interesse knyttet til fuktighetskrevede kryptogamer i stabilt humid granskog og på bergvegger i slik skog. Hittil er påvist 10 rødlistearter (5 vedsopp, 4 lav, 1 mose) (1 VU, 8 NT, 1 DD). Dette er relativt høyt til å være et skogområde av denne størrelsen i denne regionen, men ganske lavt til å være ei bekkekløft på indre Østlandet generelt.

Korpreiret har viktige naturverdier i kraft av å være den kanskje mest markerte og best utviklete bekkekløfta i regionen, og dessuten ved å ha sammenhengende eldre granskog på bedre boniteter over et areal som er sjeldent i regionen. Området er imidlertid fattig på mer spesielle naturkvaliteter sammenliknet med bekkekløfter generelt på Østlandet, og mangler i stor grad særegne og spesielt viktige naturtyper (som ekstremfuktig bekkekløftskog, fosserøyskoner, baserike naturtyper, gammel naturskog). Samlet grad av mangelloppfyllelse vurderes som moderat. Korpreiret vurderes som regionalt verdifull (3 poeng).

Bjønnskora (Hedmark, Engerdal, 0 daa), verdi: 0

Antall registrerte rødlistearter er 0 og antall kjerneområder er 0

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5579>

Sammendrag

Bjønnskora omfatter en nordøstvendt og åpen høyereliggende og fjellnær bekkekløft i Engerdal, 5 km nordvest for Heggeriset. Kløfta er åpen og eksponert, uten dokumenterte kløftekvaliteter knyttet til humide bergvegg- eller skogsmiljøer på undersøkt areal. Det er heller ikke påvist spesielle gammelskogsverdier i kløfta. Bjørkeskog med innslag av rogn, gran og furu dominerer store deler av kløftebunnen, lengst ned også felter med renere granskog ispedd en del borealt løv. Rikere høgstaudekog finnes, men er begrenset til flate areal langs bekken i kløftebunnen. Den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog (NT) er begrenset til en sone langs bekken helt nederst ved munningen av kløfta. Ellers veksler vegetasjonen mellom blåbærmark og bærlyngskog. I lisidene inn kløfta også stor andel naken- og spredt tresatt blokkmark. Dalføret har spor etter tidligere uthogster av barskog. Grov bjørk på opp mot 40 cm finnes, men spesielt gammel granskog ble ikke observert. Enkelte høystubber og ferske læger av gran og bjørk finnes, men det ble ikke funnet krevede arter knyttet til disse. Spriekeskjegg (NT) var eneste observerte rødlistearter, og ble notert fra et lite granholdt ved munningen av kløfta. Ellers ble fossefall sett på næringssøk langs elva. Potensialet for andre krevede kløfte- eller gammelskogsarter vurderes som liten. Flyfoto og topografi antyder et fossefall på 900 moh innerst i sidedalen i SV, denne er ikke undersøkt spesielt, og kan ha innslag av fosseng. Men trolig av begrenset naturtypeverdi, da den ligger nokså eksponert over tregrensen på fattig berggrunn. Kløfta som helhet fyller ingen mangler i henhold til mangellista for skogvern, og vurdert som lite viktig (-) ut fra de kriteriene som brukes i bekkekløftprosjektet.

Lekjenndalen (Hedmark, Engerdal, 2219 daa), verdi: 4

Antall registrerte rødlistearter er 14 og antall kjerneområder er 1

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5578>

Sammendrag

Lekjenndalen (med den bratte sidekløfta Fonnflåbekken) er ei stor og velutviklet øst-sørøstvendt bekkekløft dypt nedskåret i de lange liene og lavfjellsområdene på vestsiden av Engeren sør i Engerdal kommune. Kløfta er dyp og trang i nedre del, med jevnt bratte hellinger opp på skyggesida og bratte kalksandsteinsberg på solsida. Kløfta glir gradvis grunnere innover og glir her over i slake fjellområder.

Kløfta har store kontraster i naturgrunnlag mellom solside og skyggeside, og dalbunn-kløftebrekk, men internvariasjonen på korte avstander er ikke spesielt stor (særlig sammenliknet med mange andre kløfter av tilsvarende størrelse). Homogen granskog dominerer det meste av dalen, med sparsomt innslag av lauvtrær. Dalbunnen og nedre deler av lisidene dekkes av store arealer frodig og rik høgstaude-skog, vekslende med noe storbregneskog. På skyggesida overtar småbregne- og blåbærskog oppover. På solsida er det lange kalksandsteinsklipper opp fra dalbunnen, på toppen av disse er det tørr lyng- og lågurtskog. Oppe på kløftekantene er det fattigere skog som dominerer.

Hele området dekkes av eldre skog som ikke er påvirket i nyere tid (bortsett fra helt nederst). Granskogen er imidlertid sterkt påvirket av gamle dagers gjennomhogster; sein optimalfase med relativt grove trær dominerer, biologisk gamle trær og død ved i seine nedbrytningsstadier mangler nesten helt. En del av skogen på frodig høgstaudemark er glissent tresatt.

Artsmangfoldet er samlet sett middels rikt, men det er i første rekke karplantefloraen som utmerker seg, mens kryptogamfloraen (lav, sopp, moser) bare er middels til svakt utviklet. En del signal- og rødlistearter finnes, men sjeldne, kravfulle og høyt rødlistede arter mangler nesten helt, og både bekkekløft-elementet og naturskogsarter (arter knyttet til gamle trær og død ved) er dårlig utviklet. Hittil er påvist 14 rødlistearter - 2 karplanter (dalfiol og hengepiggrør, begge NT), 8 lav (1 VU, 7 NT), 4 vedsopp (1 VU, 3 NT). Det mest interessante arts mangfoldet er (1) karplanter i de sørvendte kalkbergskrentene (kalkrevende bergskrent-, rasmarks- og bergrotarter), (2) karplantefloraen i høgstaude-skogen langs bekken, og (3) lavfloraen i stabilt fuktig bekkekløftskog i enkelte partier i dalbunnen.

Lekjenndalen-Fonnflåbekken er et velutviklet, stort og velavgrenset bekkekløftområde som er tilnærmet intakt mht. nyere inngrep og helt dekket av eldre skog. De største kvalitetene er knyttet til (1) de sørvendte/solvarme kalkklippene og rasmarene, og (2) sjeldent godt utviklet høgstaude-skog over store arealer i dalbunnen. Kalkklippene er tilnærmet unike for regionen, trolig har bare Sagbekk-skåra litt lenger nord tilsvarende eller høyere kvaliteter i så måte. I tillegg er det partivis stabilt utpreget fuktig kløftskog i dalbunnen med småfragmenter av fosseskog (men disse kløfte-habitatene er relativt artsfattig utviklet). Derimot er området i praksis uten kvaliteter knyttet til gammel naturskog (svært få gamle trær, ingen kontinuitet i død ved), og skogtypevariasjonen er også relativt begrenset. Samlet grad av mangelloppfyllelse anses som relativt høy.

Lekjenndalen-Fonnflåbekken tilhører på ingen måte toppsjiktet av bekkekløfter nasjonalt, men det er knapt noen bekkekløfter med tilsvarende naturverdier i regionen, og området framstår med dagens kunnskap som den mest verdifulle bekkekløfta i Engerdal, og trolig i hele Trysil-vassdraget. Sammen med at dette er ei velutviklet og stor bekkekløft helt dekket av eldre skog, store arealer rike naturtyper, flere spesielle og særegne habitater, og et rikt karplante-arts mangfold, vurderes området som regionalt til nasjonalt verdifullt (4 poeng).

Sagbekk-skåra (Hedmark, Engerdal, 206,5 daa), verdi: 4

Antall registrerte rødlistearter er 5 og antall kjerneområder er 2

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5580>

Sammendrag

Sagbekk-skåra er et særegent lite kløftesystem oppe i de østvendte lange liene nordvest for Engerdal tettsted, bestående av Sagbekkens "hovedkløft" i nord, tre mindre kløfter sør for denne (for de to minste i midten er tørre og hengende daler), og ei flat dalgryte i bunnen. Berggrunnen er løs og skifrig kalksandstein ("kvitvolakalk"), som fører til at det er stedvis mye små bergskrenter og i den nordre, bratteste bekkedalen store utrasninger. Her er det også høye kalksandsteinsklipper.

Gran er helt dominerende treslag. Rik og svært frodig høgstaude-skog dominerer, og dekker store sammenhengende arealer i dalbunnene og et stykke opp i hellingene. Litt innover i søkkene overtar småbregneskog oppover i hellingene, der nest blåbærskog på mer opplendt terreng. I tilknytning til kalkklippene, først og fremst i nord, er det mye høgstaude-lågurt-enger på rasmare. Særlig i den nordlige bekkedalen er terrenget sterkt rasutsatt, og her har det nylig gått flere større utrasninger. Tørr furuskog finnes på solsida i nordøst og på ryggen i øst.

Skogen er hardt påvirket av tidligere tiders skogbruk, og er i all hovedsak ordinær sein optimalfase-skog, med middelaldrende til normalaldrede trær, og begrensede mengder død ved. Det er også partier med ganske ung skog. Mindre dødvedkonsentrasjoner (stort sett ferske læger) finnes spredt, særlig der skogen har rast ut. Deler av skogen på ryggene mellom dalsøkkene har noe eldre skog, men det er på ingen måte gammel naturskog. Dalbunnen nede i gryta er åpen hogstflate.

Artsmangfoldet er rikt, med ganske mange regionalt sjeldne arter. Det er imidlertid karplantefloraen som utmerker seg klart mest, mens kryptogamfloraen (moser, lav, sopp) bare er svakt til middels utviklet. Dette gjelder særlig naturskogsarter og det "klassiske" bekkekløftelementet av lav og moser, disse gruppene er bare i svært marginal grad til stede. Sammenliknet med mange andre bekkekløfter på indre Østlandet er derfor nasjonalt sjeldne og rødlistede arter få (hittil påvist kun 4 rødlistearter, alle i kategori NT (iht. 2010-rødlista): dalfiol, hvithodenål, almelav, gulfotvokssopp).

Sagbekkskåra er et særegent lite kløftesystem som er tilnærmet unikt i regionen, og med høye naturkvaliteter knyttet til svært rik høgstaudegranskog og kalkklipper med tilhørende meget rik bergskrent-, bergrot- og rasmarksvegetasjon, og her er også et mindre parti godt utviklet kalkgranskog. Selv om kløftene er topografisk velutviklete, er derimot bekkekløft-variasjonsbredden, bekkekløft-elementer og tilhørende arts mangfold dårlig utviklet. Skogtilstanden er også triviell, og området mangler i praksis helt kvaliteter knyttet til eldre naturskog (gamle trær, død ved). Betydelig negativt for samlet naturverdi er også hogstflata i dalbunnen. Mye av området er rødlistete naturtyper (kontinental skogsbekkekløft, høgstaudekog, et lite parti lågurt-grankalkskog). Samlet grad av mangelloppfyllelse anses som relativt høy. Lekjendalen er mer verdifull samlet sett, ikke minst mht. bekkekløftegenskaper, men Sagbekkskåra har større kvaliteter knyttet til kalksandsteinsklipper og tilhørende rasmarker, og ut fra dagens kunnskap anses Sagbekkskåra som det nest mest verdifulle kløfteområdet i regionen. Sagbekkskåra vurderes som regionalt (til nasjonalt) verdifullt (4 poeng, på grensa til 3 poeng).

Andfallet (Hedmark, Rendalen, 140,7 daa), verdi: 4

Antall registrerte rødlistearter er 5 og antall kjerneområder er 2

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5574>

Sammendrag

Anda og Andfallet ligger øst for Trøen på østsiden av Storsjøen, ca. 15 km sør for Åkrestrømmen i Rendalen kommune. Andfallet ligger nederst i en bratt vestvendt lise, er rundt 5 m høyt og treffer dalbunnen i en grovsteinet tresatt blokkmark innerst i et vestvendt nokså åpent dalføre trett før terrenget flater ut. Der fossen treffer ura i bunn av lisen finnes en velutviklet og stabil fosserøykzone, der bratte lisider med eldre skog rundt selve fossen danner et stabilt og beskyttende miljø. Det finnes også store steinblokker i nærheten av fossen. Videre vestover åpner dalføret seg og danner en flat dalbunn hvor Anda slakt meandrerer videre mot Storsjøen.

Høgstaudekog med gran og bjørk dominerer langs Anda og i dalbunnen, stedvis også innslag av gråor og ellers spredt med andre boreale løvtrær. På tørre mark finnes overganger mot blåbærgranskog og lågurtskog, langs fuktig og elvekanter også intermediær-rik sumpskog. I ura rundt fossefallet også overganger mot alm-oreskog med spredte alm, rogn og hegg, i tillegg til gran, bjørk og gråor. I selve fosserøyksonen nærmest fossen også små areal med åpen fosseng. Den økologiske variasjonen er nokså god med tanke på det begrensede arealet. En rekke vegetasjonstyper og treslag er representert og det er stor variasjon over fuktighetsgradienten, fra den svært humide fosserøykskogen, fossengen og sumparealene langs Anda, til tørre knauser med furuskog opp lia. Forekomst av humide bergveggs miljøer på store steinblokker øker også substratvariasjonen for fuktighetskrevede arter.

Arealet er hardt påvirket av tidligere skogbruk, spesielt langs dalbunnen vest for Andfallet. Men små lommer av eldre og hovedsakelig småvokst granskog, finnes rundt fossefallet og gir en viss kontinuitet i tresjiktet her. Andre viktige nøkkelelementer i fosserøyksonen er eldre rikkbarkstrær av rogn og alm, samt grove steinblokker. Langs Anda er skogen nokså ensaldret og monoton, hovedsakelig i sen optimalfase, men også striper med yngre skog i tidlig optimalfase. På et større felt nord for Anda inngår noe som trolig er flomskadet død granskog (gammel beverdam?). Her finnes mye stående død ved av gran med et undersjikt av ungskog. Død ved finnes ellers kun flekkvis, hovedsakelig som ferske læger av gran og borealt løv av små dimensjoner.

Det humide skogmiljøet rundt Andfallet huser en rik flora av fuktighetskrevede lav. Her finnes bl.a. rike lungeneversamfunn på alm og boreale løvtrær. I selve fosserøyksonen ble rundt rundt 10 eldre og småvokste grantrær registrert med den svært fuktighetskrevede fossefylltav (EN), samt flere trær med stiftfylltav og vrengearter. Videre nedstrøms langs Anda ble den krevede fakkeltvebladmose (VU) funnet på en grov ospelåg. Det er tidligere også registrert dalfiol (NT) langs Andas indre deler.

Totalt sett vurderes Andfallet til sterk regional verdi (verdi 4), først og fremst basert på lokalitetens fosserøyksoner og funksjon som spesialområde for fuktighetskrevede epifyttflora. Små areal langs Andfallet faller også innenfor definisjonen til de rødlistede naturtypene kystgranskog/boreal regnskog (EN), fosseberg og fosse-eng (NT), og langs Anda inngår høgstaudegranskog (NT) og fragmenter av grankildeskog (VU).

I henhold til mangelanalysen for skogvern (Framstad et al. 2002, 2003) fyller Andfallet en rekke mangler. Av generelle mangler dekkes «rike skogtyper», «lavereliggende skog», «internasjonale skogtyper» (bekkekløft og boreal regnskog) og «viktige forekomster av rødlistearter» (fossefylltav). Av prioriterte skogtyper inngår «bekkekløft», «rik sumpskog», «gråor-almeskog», «høgstaudekog» og «boreal regnskog». Mangelinndekkingen anses samlet sett som nokså stor, trass begrenset areal.

Flenas nedre del (Hedmark, Rendalen, 151,6 daa), verdi: 3

Antall registrerte rødlistearter er 4 og antall kjerneområder er 1

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5575>

Sammendrag

Flenas bekkekløft ligger i de vestvendte lisidene på østsiden av Storsjøen, ca. 4 km sør for Åkrestrømmen i Rendalen kommune. Flena utgjør en markert bekkekløft som i øvre deler har form som en canyon, med steile 20-30 m høye bergvegger som stuper ned i elva. Øverst inngår også fossen Flenfallet. Videre nedstrøms åpne kløfta seg noe med økende andel løsmasser i liene, men også her med partier av bratte bergstup og skrenter. Nedbørsfeltet innehar flere store myrområder slik at vannføringen virker nokså stabil.

Fattige vegetasjonstyper dominerer kløfta, rike typer inngår kun fragmentarisk uten betydelig dekke. Blåbærgranskog dominerer nordvendte hellinger og langs bekkestrengen og i små sidesøkk. I enkelte slakere partier også overganger mot småbregneskog. Selje, bjørk og rogn står spredt i granskogen. Stedvis også

blandingsskog med både furu og gran. Bærlyngfuruskog med overganger mot lavfuruskog dominerer langs kantene av kløfta, på rygger og i sørvendte skreenter.

Kløfta preges av eldre skog i sen optimalfase, trolig er hele arealet tidligere hardt hogstpåvirket. Ungskogsfelter står flere steder helt inn til kanten av kløfta og under kraftgater. Biologisk gamle trær forekommer først og fremst som småvokste grantrær på vanskelig tilgjengelige areal, samt enkelte gamle grovbarkede seljer i granskogen. Furuskogen er stort sett ensjiktet og ensaldret, granskogen noe bedre sjiktet og med noe større aldersspenn. Død ved finnes i liten grad, kun spredt av ferske vindfall og selvtynningsvirke.

Artsmangfoldet vurderes som middels rikt, først og fremst med interessante arter knyttet til lav på bergvegger nede i kløfta og små sideskar. Her ble randkvistlav, granseterlav, lungenever, kort trolleskjegg (NT), gubbeskjegg (NT) og trådragg (VU) notert. Sistnevnte ble bare sett ett sted, men kan forekomme mer frekvent på vanskelig tilgjengelig areal som var vanskelig å undersøke.

Flenas bekkekløft omfatter en liten, men velavgrænset og markert kløft, med eldre skog og stor andel bergvegger. Påviste kvaliteter for biologisk mangfold er først og fremst knyttet til humide bergveggsmiljøer, i mindre grad til skogen som virker hardt påvirket fra tidligere tider. Kløfta faller innenfor definisjonen til kontinental skogbekkekløft, en rødlistet naturtype i kategorien nær truet (NT). Kløfta vurderes på bakgrunn av dette som regionalt verdifull (verdi 3).

Mangeloppfyllelsen (jf Framstad et al. 2002, 2003) anses som moderat. Av generelle mangler dekkes først og fremst «internasjonale skogtyper» (bekkekløft) og prioriterte skogtyper «bekkekløft». Arealet er lite, og samlet sett kan derfor ikke området sies å kunne bidra i mer enn moderat grad til å dekke inn mangler ved skogvernet.

Kvernbekken-Skarvdalen (Hedmark, Rendalen, 178,9 daa), verdi: 2

Antall registrerte rødlistearter er 0 og antall kjerneområder er 1

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5582>

Sammendrag

Kvernbekken og Skarvdalen ligger i de vestvendte lisidene ved Finstad, nord i Rendalen kommune. Kvernbekken og Skarvdalen utgjør to markerte, men nokså grunne v-formede kløfter der Kvernbekken i øvre deler drenerer svakt mot vest-sørvest og Skarvdalen svakt mot vest-nordvest, før de møtes midt i lia og drenerer rett vest ned mot hoveddalføret. Vannføringen i kløftene er nokså marginal, men drenerer fra større myrområder og tjern, så den er trolig stabil. Kløftene har jevnt fall ned lisiden det er ikke observert markerte fossefall.

Høgstaudegran- og bjørkeskog dominerer langs bekken i bunn av kløfta. Opp lisidene blir vegetasjonen raskt fattigere, hovedsakelig blåbærskog, men også mindre innslag av småbregneskog og bærlyngskog. Partier har også naken blokkmark. Foruten gran og bjørk som dominerer tresjiktet finnes noe rogn og enkelte busker av hegg langs bekken. Furu står på grunne rygger langs kanten av kløftene.

Granskogen er i hovedsak i i sen optimalfase. Øvre deler av kløfta har glissen og nokså godt sjiktet skog, imens de mer produktive nedre delene har mer ensjiktet, ensaldrede og tette bestand. Hele kløftepartiet er preget av tidligere harde hogster, noe som fører til få biologisk gamle trær og mangel på kontinuitet i død ved. På de mest produktive arealene rundt bekkemøtet finnes riktignok partier med nylige sammenbrudd og en del ferske læger av gran og bjørk, hovedsakelig etter vindfellinger.

Artsmangfoldet vurderes som middels rikt, først og fremst i form av interessant knappenålsflora på vedrester og stein innunder store steinblokker på Kvernbekkens dypeste og mest beskyttede parti rundt bekkemøtet. Her ble krevende arter som dvergullnål, rustdoggnål (NT) og taiganål (VU). Rustdoggnål ble og funnet på en høystubbe av bjørk i samme miljø. På store steinblokker ble også lungenever, randkvistlav og kort trolleskjegg (NT) notert. Granrustkjuke og granstokkjuke ble funnet på død ved av gran. Fossekall var aktiv langs bekken.

Kvernbekken og Skarvdalen utgjør til sammen et nokså lite høyereliggende og fjellnært kløftesystem, med begrenset økologisk og topografisk variasjon, samt preget av tidligere hogstinnngrep. Påviste kvaliteter for biologisk mangfold er først og fremst innslag av fuktighetskrevende bekkekløft-element av knappenålslav på vedrester og stein innunder store steinblokker i Kvernbekkens dypeste og mest beskyttede parti. Kløfta faller innenfor definisjonen til kontinental skogbekkekløft, en rødlistet naturtype i kategorien nær truet (NT). Den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog (NT) inngår også i smale striper langs bekken. Kløfta vurderes på bakgrunn av dette som lokalt-regionalt verdifull (verdi 2).

Mangeloppfyllelsen (jf Framstad et al. 2002, 2003) anses som moderat. Det er først og fremst skogtypen "bekkekløft" som oppfylles. Arealet er lite, og samlet sett kan derfor ikke området sies å kunne bidra i mer enn moderat grad til å dekke inn mangler ved skogvernet.

Lauvbekken (Hedmark, Rendalen, Tynset, 608,0 daa), verdi: 1

Antall registrerte rødlistearter er 1 og antall kjerneområder er 2

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5584>

Sammendrag

Lauvbekken er et lite nedbørsfelt på grensa mellom Tynset og Rendalen. Oppe i de vestvendte lange liene på østsiden av Finnstadsjøen danner bekken en markert, 60-100 meter dyp bekkedal. Det avgrænsede området består av dette partiet i høydelaget 600-1000 moh.

Nedre del har sluttet skog med mye gran, mens indre del er en nokså ødslig fjellbjørkeskogsdal. Fattige skogsamfunn dominerer. Blåbærskog dominerer dalbunnen og nederste nivå av de bratte dalsidene, skyggesida har mye lyngskog (i indre del vekslende med åpen lynghei), solsida har mye tørr lyngskog og en del lavskog.

Dalsidene er oppbrutt av mye naken ur og blokkmark (eksponert/utvasket grovsteinet morene). Langs bekken er det fuktigere og rikere; smal usammenhengende høgstaudekog, som delvis er kildepreget. Særlig i nedre del er det uvanlig mye gammel selje i denne fuktige skogen.

Området er upåvirket av nyere inngrep. Fjellbjørkeskogen i indre del er temmelig gammel, og det er ikke vanlig med såpass gammel fjellbjørkeskog. Nedre del er derimot betydelig påvirket, og mye av granskogen her har et middelaldrende til delvis nokså ungt preg, uten biologisk gammel gran og granlæger i all hovedsak rotvelter dannet i nyere tid. Imidlertid er det her rikelig med gamle lauvtrær, særlig selje, inkludert svære "vrak", dessuten gammel og grov bjørk og rogn. Nederst er det heterogen skog betinget av rotete/småkupert mark pga. steinete underlag og flere små sideløp/flomløp, partvis i sammenbruddsfase med vaser av læger. I nedkant grenser området til hogstflater på begge begge sider av bekken, med kun en helt smal gjensatt kantsone.

Lauvbekken er en typisk fjellnær, nordboreal bekkedal for distriktet. Naturverdiene er begrensede – typiske bekkeløft-karakteristika og andre spesielle/sjeldne naturtyper mangler i stor grad, fattige skogsamfunn dominerer, gran-naturskogskvaliteter er dårlig utviklet, og artsmangfoldet er gjennomgående fattig. Imidlertid har området kvaliteter knyttet til de to kjerneområdene i dalbunnen, med (1) fuktig granskog med mye gammel selje, og (2) gammel fjellbjørkeskog, i beskjedne grad også (3) høgstaudekog (dels kildepreget). Størst interesse har skogen i nedre del, med uvanlig mye gammel selje og seljevrak, og tilhørende potensial for sjeldne og kravfulle knappenålslav og skorpelav (mangelfullt dokumentert pga. kveldsmørke). Av rødlistede naturtyper (iht. RL2011) er deler av skogen langs bekken "høgstaudegranskog" (NT). Samlet grad av skogvern-mangeloppfyllelse vurderes som liten.

Lauvbekken vurderes som lokalt verdifull (1 poeng).

Mistrajuvet (Hedmark, Rendalen, 2411,8 daa), verdi: 3

Antall registrerte rødlistearter er 23 og antall kjerneområder er 4

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5576>

Sammendrag

Mistrajuvet ligger nordøst for Åkrestrømmen i Rendalen, og er nederste del av Mistra-vassdraget, som drenerer store deler av Sølenmassivets vestside. Elva danner her ei stor og dyp, sørvestvendt elvekløft over en strekning på 5-6 km. Avgrensning og beskrivelse omfatter arealene utenfor Fuggdalen NR (som omfatter mye av arealene på solsida av elvejuvet).

Elvejuvet er helt dominert av fattige boreale skogsamfunn. Furuskog i form av bærlyng- og lavfuruskog er vanligst, og dominerer helt øvre og midtre deler av liene, samt lengst øst også helt ned i dalbunnen. På solsida er det mye tørr, solvarm furuskog. Granskog inntar en mer eller mindre smal sone i det bratteste partiet ned mot dalbunnen. Det er hovedsakelig blåbærskog, med arealmessig små innslag av småbregneskog, høgstaudekog og helt lokalt små rikere felt. I tillegg til gran og furu er det også en hel del bjørkedominert lauvskog, særlig i nedre del (delvis yngre suksjonsskog). Rike partier er begrenset til småpartier – flompåvirkete elvesletter og elveører (særlig i elvesvingene i øvre del), sidebekker, våte sig, og bergskrenter. Helt lokalt finnes ganske rike karplantesamfunn i baserike bergskrenter.

I Mistras dal ser det ut til å være et relativt markert påvirkningsskille et stykke nedenfor Fuggas utløp, der skogen ovenfor gjennomgående er naturskog, mens skogen nedover i dalen er sterkt påvirket av harde gjennomhogster og uthogster i første halvdel av 1900-tallet (og stedvis også noe seinere). Området er tilnærmet uten nyere inngrep. Det meste av skogen er imidlertid ordinær, middelaldrende til relativt ung, uten biologisk gamle trær og med lite død ved. Furuskogen domineres av spisskronete trær i aldersklassen 60-80 år. Granskogen er i hovedsak sein og tidlig optimalfase. Flere steder er det større bjørkesuksesjoner (delvis) kommet opp etter flatehogst noen tiår tilbake. Den eldste skogen står i øst, omkring og litt nedover fra Djupdalsbekken (kjerne 3) (furuskog og granskog), og det er også svakt utviklet naturskogspreg i kjerne 2 (fuktig bekkeløftgranskog). Disse stedene er det en del gammel selje. I furuskogen ligger spredt og fåtallig gamle furulæger og noen få gadd, men slike nydannes ikke lenger, og det er flere hundre års kontinuitetsbrudd i tilgangen på slike elementer. Brannspor finnes på alle gamle gadd og læger. Det er også mange gamle brannstubber, og en hard skogbrann synes å ha gått helt ned til elva mange steder.

Artsmangfoldet er generelt ganske fattig, interessante arter er begrenset til små arealer og forekommer i lav tetthet/populasjonsstørrelse. Imidlertid er såpass mange som 24 rødlistearter påvist: 15 lav (8 VU, 7 NT) (9 tilknyttet berg og blokker, 3 stående furu-dødved, 1 gran, 2 selje), og 9 vedsopp (1 VU, 7 NT, 1 DD) (5 på furulæger, 3 gran, 1 selje). Flest er lav på bergvegger og blokker (9) i humid kløftskog, og vedsopp og lav på gamle kelo-elementer av furu (8) (vil på sikt forsvinne fordi elementene de er knyttet til ikke lenger nydannes).

Mistrajuvet er ei velutviklet, stor og mektig elvekløft (Hedmarks største), uberørt av nyere inngrep, med store landskapsmessige kvaliteter. En viktig kvalitet er komplettering og forsterkning av naturverdiene i Sølen samlet, dvs. tillegg til Fuggdalen NR og Sølen LVO i form av økt areal, meget god arrondering (hele kløfteformasjonen både i lengdeutstrekning og tverrgradient er inkludert), og økologisk og landskapsmessig variasjonsbredde blir vesentlig bedre. Samlet grad av mangeloppfyllelse vurderes som middels. Biomangfoldmessig er de største kvalitetene isolert sett knyttet til (1) stabilt fuktig elvekløftmiljø i kjerne 1 og 2, (2) fuktig gran-naturskog i kjerne 2 og (3) furu-naturskog i kjerne 4. Samlet er imidlertid biomangfoldkvalitetene relativt begrensede – fattige barskogssamfunn dominerer helt, det meste av skogen er relativt ung, naturskog er sjelden, og verdifull kløftskog med tilhørende artsmangfold dekker bare relativt små arealer. Sistnevnte skyldes bl.a., til forskjell fra de fleste andre store elvekløfter i Norge, at skogbrann har påvirket mye av skogen helt ned i dalbunnen. Dette innebærer imidlertid også at området har særskilt vitenskapelig interesse, bl.a. mht. studier av hvordan skogbrannpåvirkning arter seg i elvekløfter og på artsmangfoldet i slike habitater.

Mistrajuvet vurderes som regionalt verdifull (3 poeng).

Renåa ved Renåfallet (Hedmark, Rendalen, 114,1 daa), verdi: 4

Antall registrerte rødlistearter er 15 og antall kjerneområder er 2

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5566>

Sammendrag

Renåa er et relativt lite vassdrag (30 km²) sørøst for nordenden av Storsjøen i Rendalen. Store deler av vassdraget er åpent og slakt, men i høydelaget 610-410 moh. faller elva over en brattskrent (som strekker seg flere mil langs østsiden av Storsjøen), og på denne ca 1 km lange strekningen danner elva ei sørvestvendt, lita, men topografisk godt utviklet bekkekløft. Terrenget er bratt og berglendt, og elva danner mye raske stryk og småfusser, nederst det 7-8 meter høye Renåfallet.

Renåa er ei "taigakløft", typisk for små mellomboreale granskogskløfter i de kontinentale dalførene på indre Østlandet, med skarp kontrast mellom den granskogsdominerte kløfta og omkringliggende tørre furuskoger. Blåbærskog er vanligst, men også en del småbregneskog og noe lågurtskog inngår, langs elva også en smal sone høgstaudeskog. Dalbunnen har gjerne stabilt fuktig bekkekløftskog, og i "gryta" under Renåfallet nederst er det ekstremfuktig og stabil fosserøykgranskog. På solsida går tørr furu-barblandskog stedvis langt ned.

Kløfta er nesten uten nyere inngrep, og dekkes av eldre skog som er sterkt preget av gamle dagers gjennomhogster, og domineres av middelaldrende til halvgamle trær. Skogstrukturen er imidlertid til dels sterkt heterogen pga. mye berg og skrenter, og det er stedvis mye læger (av gran nesten kun i tidlige stadier), bl.a. store vaser av våte læger i elveløpet. Mindre deler av granskogen er homogen og oppkvist. På sidene er det stedvis en hel del gammel furu-dødved, men det er nesten ikke gamle levende furu.

Artsmangfoldet er variert og relativt rikt, med et ganske bra utvalg signal- og rødlistearter, først og fremst av lav tilknyttet bergvegger og fuktig bekkekløftmiljø, mens arter tilknyttet gammel naturskog i stor grad mangler. 16 rødlistearter (2 EN, 5 VU, 9 NT) (2 vedsopp, 13 lav, 1 mose) er påvist, hvorav fossenål (*Calicium lenticulare*), fossefylltav (*Fuscopannaria confusa*) og fakkeltvebladmose (*Scapania apiculata*) er mest spesielle.

Området har relativt høye naturverdier og er av de mest verdifulle bekkekløftene i Rendalen – Nord-Østerdalen, men et godt stykke bak toppsjiktet av kløfter på indre Østlandet. De viktigste kvalitetene er knyttet til stabilt fuktig bekkekløftskog i dalbunnen (bl.a. med mye våte læger i elveløpet), heterogen bergveggskog med dels rike bergvegger (og bergvegg-lavflora som er sjelden i distriktet), og godt utviklet fosserøykskog ved Renåfallet nederst. Avgrensningen er også god. Kløfta er imidlertid for lita til å inneha "full bredde" av bekkekløftmiljø, rike skogtyper er begrenset utviklet, og området mangler i stor grad kvaliteteter knyttet til gammel naturskog. Området oppfyller i moderat til middels grad viktige skogvernangivelser i Norge.

Renåa ved Renåfallet vurderes samlet som regionalt til nasjonalt verdifull (verdi 4).

Skjerbekken (Hedmark, Rendalen, 164,1 daa), verdi: 1

Antall registrerte rødlistearter er 2 og antall kjerneområder er 1

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5573>

Sammendrag

Skjerbekken ligger oppe i liene på vestsiden av Storsjøen lengst sør i Rendalen kommune, ca. 8 km sør for Fv30 mellom Koppang og Åkrestrømmen. Bekken danner ei lita, men markert og ganske dyp nordøstvendt bekkekløft i høydelaget ca. 420-660 moh.

Som typisk for markerte bekkekløfter i kontinentale strøk, er kontraster i naturforhold og naturtyper store på små avstander. Dette er særlig markert i Skjerbekken pga. mye grovt/steinete substrat i sidene, som holder dårlig på fuktigheten. Langs bekken er en smal (mest 4-10 meter bredde) sone med frodig og rik høgstaudeskog med gran og mye gråor, selje, rogn og noe bjørk, delvis med karakter av gråor-heggeskog, karakterisert ikke minst av mye strutseving. Enkelte små kildesig finnes i kantene. Den frodige bekkekantskogen er meget skarpt avgrenset mot tørr skog i sidene. På skyggesida er det mest blåbærgranskog (med noe innslag av furu og selje) med dels tjuke mosematter over steinete skogbunn. På solsida er det foruten tørr blåbærskog også en del grunnlendt-steinete, varm og tørr, svak til intermediær lågurtskog, best utviklet i bergrotpartier på oversiden av steinurene. Her er det foruten gran stedvis også mye osp, hengebjørk og dunbjørk, samt noe selje og rogn. Det bratteste terrenget har sørbergtopografi med stup, bergrot og åpen ur.

Området er ikke påvirket av nyere inngrep, men skogen er sterkt påvirket av tidligere hogst. Det aller meste er vanlig skog i tidlig og sein optimalfase, homogen og svakt sjiktet, helt dominert av unge og middelaldrende trær av relativt beskjedne dimensjoner. Mange mosegrodde stubber er av betydelig større dimensjoner enn dagens trær. Det er svært lite død ved. Trolig har det foregått tilnærmet flatehogst for grovt anslått 50-60 år siden, bl.a. er mye skog på vestsiden suksessjonsskog med blanding av yngre gran og mye lauvtrær. Skogen er noe eldre oppe i den bratte solsida, med halvgammel gran, osp (opp mot 60 cm dbh) og bjørk, og noe død ved av både gran og lauvtrær. Også oppe i skyggesida inngår enkelte halvgamle grantrær. Noen spredte, eldgamle og grove furulæger er restelementer fra skog som for lengst er borte fra kløfta. Langs bekken står en god del temmelig grove (opptil 50-60 cm) (men trolig ikke spesielt gamle) lauvtrær, ikke minst selje.

Karplantefloraen i høgstaudeksen langs bekken er relativt rik, med bl.a. storrap og huldregras. De grove lauvtrærne har også stedvis frodige (men artsfattige) lungeneversamfunn. For øvrig er arts mangfoldet ganske fattig, og både naturskogs-arts mangfoldet og bekkekløft-arts mangfoldet er svært dårlig utviklet. Hittil er påvist 2 rødlistearter (begge NT) (huldregras og gubbeskjegg).

Skjerbekken er ei lita, men velavgrenset og topografisk velutviklet bekkekløft. Naturverdiene er isolert sett i første rekke knyttet til den frodige høgstaudeksen langs bekken. Det meste av skogen ellers er ganske ordinær – naturskogs kvaliteter og spesielle/særegne naturtyper (foruten høgstaudeskog) mangler i praksis helt. Utviklingspotensialet er derimot godt (men tidshorisonten er lang). Samlet grad av mangelloppfyllelse vurderes som liten. Av rødlistede naturtyper (ihht. RL2011) er skogen langs bekken "høgstaudegranskog" (NT).

Som følge av at Skjerbekken er den klart største og best utviklete bekkekløfta i de lange liene på vestsiden av Storsjøen, er en landskapsøkologisk viktig lokalitet i et landskap som er sterkt preget av bestandsskogbruket, og innehar frodig høgstaude-skog, klassifiseres området som lokalt verdifull (1 poeng).

Storbekken ved Finstad (Hedmark, Rendalen, 923 daa), verdi: 2

Antall registrerte rødlistearter er 0 og antall kjerneområder er 1

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5583>

Sammendrag

Storbekkens bekkekløft ligger i de vestvendte lisidene ved Finstad, nord i Rendalen kommune. Storbekken utgjør en dyp, men åpen, v-formet kløft som svinger i en s-form ned en vestvendt lise. Kløfta faller jevnt uten stup og markerte fossefall, lisidene er også jevnt bratte og preget av grov blokkmark, og spenner stedvis opp mot 200 høydemeter fra kløftebunnen til kanten av kløfta øverst. Kløftebunnen er nokså flat og kløfta har et nokså åpent og eksponert preg trass høye kløftesider. Vannføringen virker å ha betydelige flomtopper, men drenerer fra større myrområder og er trolig nokså stabil gjennom sommerhalvåret.

Høgstaudegran- og bjørkeskog med varierende innslag av rogn og selje, samt noe osp, gråor og hegg, preger arealet langs bunn av kløfta i nedre halvdel. Opp kløfta overtar mer ren fjellbjørkeskog, i lisidene, spesielt på solsiden også noe furuskog. Langs bekken og i flomleier er vegetasjonen rik og frodig med soneringer av høgstaude-skog og lågurtskog. Opp lisidene blir vegetasjonen raskt fattigere, hovedsakelig blåbær- og bærlyngskog, men også store areal naken blokkmark.

Kløftas barskog preges av skog sen optimalfase, tidligere hardt uthugget og i nedre deler nokså ensaldret. Gammel barskog er kun dokumentert i små lommer i lisidene i de mer bjørkedominerte arealene sentralt i kløfta. Bjørkeskogen i bunn av kløfta er noe bedre utviklet og har en del eldre og grove trær (35 cm diameter) og død ved i partier. Død barved er kun representert som enkelte godt nedbrutte restelementer eller ferske vindfall. Av andre nøkkelementer finnes enkelte grovbarkedede seljer og eldre rogn.

Artsmangfoldet vurderes som middels rikt, først og fremst i form av interessant smalhodenål (EN) på gammel bjørk i bunn av kløfta, samt rik flommarksflora med bl.a. huldregras (NT).

Storbekken utgjør en markert og dyp bekkekløft, men er likevel nokså åpen og eksponert med begrensede areal med humide kløftemiljøer. Kløfta ligger også nær tregrensen, og nedre deler er preget av tidligere hogstinggrep. Påviste kvaliteter for biologisk mangfold er først og fremst innslag av fuktighetskrevenne bekkekløft-element av knappenålslav og frodig vegetasjon langs kløftebunnen i midtre-nedre deler. Kløfta faller innenfor definisjonen til kontinental skogbekkekløft, en rødlistet naturtype i kategorien nær truet (NT). Den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog (NT) inngår også i smale striper langs bekken i nedre deler. Kløfta vurderes på bakgrunn av dette som lokalt-regionalt verdifull (verdi 2).

Mangeloppfyllelsen (jf Framstad et al. 2002, 2003) anses som moderat. Det er først og fremst skogtypen "bekkekløft" og dels "rike skogtyper" som oppfylles. Arealet er begrenset, og samlet sett kan derfor ikke området sies å kunne bidra i mer enn moderat grad til å dekke inn mangler ved skogvernet.

Tegningfallet (Hedmark, Rendalen, 82,9 daa), verdi: 6

Antall registrerte rødlistearter er 7 og antall kjerneområder er 2

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5577>

Sammendrag

Tegningfallet ligger vest for Glomma ca. 5 km nord for Hanestad i Rendalen kommune. Tegningfallet ligger innerst i en trang canyon-formet bekkekløft. Fossen faller ned i kløfta der vassdraget svinger 90 grader og danner en velutviklet fosserøyksone. Topografien rundt fossen form av en trang gryte av dels bratte løsmassellier og berghamre midt imot, og som i kombinasjon med den velutviklede fosserøyksen danner grunnlag for et svært humid og beskyttet miljø. Nedbørsfeltet til Tegninga er stort og inkluderer bl.a. større myrområder og noen vann, slik at vannføringen virker stabilt høy. Den velutviklede fosserøyksen kombinert med beskyttende topografi og eldre skog danner en sjelden velutviklet fosserøyskog med humide skogmiljøer og foss-engmiljøer. Dette er i skarp kontrast til de tørre og eksponerte skrentene langs kløftekanten med lavfurskog.

Gran dominerer tresjiktet nede i selve kløfta, furu dominerer øverst over brekket og på kantene rundt. Betydelige areal i kløfta er også treløse bergvegger og stup. Blåbærgranskog er vanligst i kløfta, med overganger mot moserik småbregneskog og lågurtskog. Kanten er preget av lavfurskog. Nærmest fossen inngår også treløse og mosedominerte intermediære fosse-eng partier med innslag av karplanter som skogrørkvein, markjordbær, bringebær, hengeving og vendelrot.

Eldre og godt sjiktet granskogen dominerer nede i kløfta. Skogen er ikke spesielt gammel, men har innslag av svært gamle og småvokste «sturer» som utgjør viktige nøkkelementer og gir kronekontinuitet. Nederst der kløfta er mer åpen er skogen mer monoton og gamle trær mangler. Død ved forekommer kun spredt, mest som ferske læger. Langs kanten av kløfta står halvgammel lavfurskog, svakt fleraldret med innslag av enkelte gamle trær på vanskelig tilgjengelige hyller. Død ved finnes her i liten grad.

Det humide skogmiljøet rundt Tegningfallet huser en sjelden rik flora av fuktighetskrevenne lav, og har en av landets best utviklede fosserøyskoger. Her finnes bl.a. rike lungeneversamfunn på gran og enkelte furu. Her finnes bl.a. rikelig med fossefylltav (EN) og landets rikeste forekomst av trønderlav (CR). I sandfurskogen på kanten er sopp arter som skarp rustbrunpigg, svarthvit sølvpigg og skyggebrunpigg (VU) funnet i 2011. Dette antyder gode forhold for krevenne sopp knyttet til sandfurskog.

Tegningfallet favner en trang, velavgrenset og dyp kløft med en sjeldent velutviklet fosserøyksone, både i regional og nasjonal målestokk. Påviste kvaliteter for biologisk mangfold er i første rekke knyttet til fosserøyskogen (boreal regnskog) med Lobarionsamfunn på gran (og furu), inklusive rike forekomster av bl.a. fossefylltav (EN).

Kløftekanten huser også i kontrast tørr sandfuruskog med påviste kvaliteter for markboende sopp. Hele kløfta kan defineres som den rødlistede naturtypen kontinental skogsbekkekløft (NT), fosserøyksonen som kystgranskog/boreal regnskog (EN) og fosse-eng (NT).

Totalt sett vurderes Tegningfallet nasjonalt-svært verdifull bekkekløft (verdi 6), først og fremst basert på lokalitetens fosserøyksone og funksjon som spesialområde for fuktighetskrevede epifyttflora.

I henhold til mangelanalysen for skogvern (Framstad et al. 2002, 2003) fyller Tegningfallet en rekke mangler. Av generelle mangler dekkes «internasjonale skogtyper» (bekkekløft og boreal regnskog) og «viktige forekomster av rødlistearter». Av prioriterte skogtyper inngår «bekkekløft» og «boreal regnskog». Mangelinndekkingen anses derfor samlet sett som stor, trass begrenset areal.

Kløftet (Hedmark, Tolga, Tynset, 1551,6 daa), verdi: 2

Antall registrerte rødlistearter er 7 og antall kjerneområder er 2

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5587>

Sammendrag

Kløftet ligger på østsiden av Gammeldalen sør i Tynset kommune, og består av Stortelas bekkedal/kløft oppe i fjellskogen inn mot fjellområdene på østsiden av Gammeldalen, i Tynset og Tolga kommuner. Skarpt nedskåret ifht. de omkringliggende åpne fjellviddene har Stortela og sidebekken Ørdbekken dannet et topografisk velutviklet nordborealt bekkekløft-område – i øvre del jevn V-dal, i nedre del med tiltakende, dyp, svingete kløftetopografi, før den helt nederst åpner seg ut mot Gammeldalen. Elva renner stort sett i raske, steinete stryk, og danner ikke fossefall.

Som vanlig i øst-vest-gående markerte bekkekløfter, er naturtypevariasjonen betydelig, der hovedskillet går mellom den fuktige skyggesida og tørre solsida (men variasjonsbredden er mindre enn i mer lavereliggende kløfter). Fattig og intermediær bjørkeskog (med sparsomt selje, rogn, hegg, noen få gran, på solsida furu og så vidt osp) dominerer. I en elvesving finnes flommarks-gråorskog. Skyggesida domineres av mer eller mindre fuktig småbregneskog, blåbærskog, på ryggen lyngskog, og i konkave partier ned mot dalbunnen høgstaudeskog (mest intermediær til fattig utforming). Bergvegger og skrenter er stort sett fattige, men noen mindre partier er rikere. Slakt terreng oppe på brekket på sørsida har mye våt høgstaudeskog, dels kildepåvirket. Solsida er mye tørrere og skrinne, nesten umiddelbart opp fra elva overtar furu-bjørk blandingsskog (mest av lyng- og lavtype). Fjellbjørkeskogen oppe på kantene er fattig (mye tørr lyngskog), med et markant kontinentalt preg.

Området er uberørt av nyere inngrep, og hele elvedalen har eldre skog. Fjellbjørkeskogen oppe på brekket er glissen, men tydelig gammel, med mange gamle trær, halvøde trær, gadd, høgstubber og læger (og kontinuitet i slike elementer). Skogen nede i kløfta er gjennomgående bedre sluttet, men yngre. Her dominerer trær av midlere alder og dimensjoner, og viktige struktur-elementer (gamle trær, grove trær, trær med sprekkebark, stående og liggende død ved) finnes, men spredt og i sparsomme-moderate mengder. Av gran og furu er naturskogskaraktistika dårlig utviklet.

Kløftet er ei uberørt, relativt stor og velutviklet bekkekløft med god økologisk variasjonsbredde mht. topografi, naturtyper og artsmangfold, og er en god representant for nordboreale bjørkeskogskløfter i regionen. Avgrensningen er god (hele kløfteformasjonen, og all kjent biologisk interessant skog, er inkludert). I tillegg er det oppå brekket i øst uvanlig gammel fjellbjørkeskog. Imidlertid er spesielle/særpregete naturtyper og egenskaper med høy viktighet for biomangfold svakt utviklet, og sammenliknet med mer lavereliggende topografisk liknende bekkekløfter, er naturverdiene begrenset. Artsmangfoldet er relativt rikt sammenliknet med nordboreal bjørkeskog uten kløftetopografi, med innslag av interessante arter først og fremst av lav (på trær og bergvegger) og karplanter. Hittil er påvist 7 rødlistearter (alle lav) (1 VU, 6 NT). Kravfulle/sjeldne arter og rødlistearter er imidlertid få, og bekkekløft-elementet mangler nesten helt. Av rødlistede naturtyper ihht. 2011-naturtyperødlista tilhører selve kløfta "kontinental skogsbekkekløft" (NT). Samlet grad av mangelloppfyllelse vurderes som liten til moderat (men området vil kunne fylle en regional-representativ skogvernangel).

Kløftet anses som lokalt til regionalt verdifull (2 poeng).

Brønnåa (Hedmark, Tynset, 248,0 daa), verdi: 1

Antall registrerte rødlistearter er 2 og antall kjerneområder er 1

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5581>

Sammendrag

Brønnåa er en liten, men ganske markert sør- og vestvendt bekkedal skåret ned mellom fjellpartiene Eggjevorda og Heimrabben-Reitkletten, i de lange vestvendte liene på østsiden av Tyllidalen sør i Tynset kommune. Bekken skjærer seg her ned og danner en trang bekkedal som øverst renner mot sør, før den brått vinkler og faller vestover ned brattliene ut mot Tyllidalen.

Bekkedalen har halvfuktig bekkekløftmiljø, men virker noe utsatt for uttørkende fallvind (bare et lite parti omkring knekket nederst synes å ha stabilt relativt høy luftfuktighet, basert på forekomst av arter). Området dekkes av granskog med spredt bjørk, og noe selje langs bekken. Langs bekken i dalbunnen, opp langs Igletjønnbekken, og stedvis 30-50 høydemeter opp i dalsida er det mye frodig, relativt rik høgstaudeskog. Denne veksler med småbregneskog i en overgangssone før blåbærskog overtar relativt raskt videre oppover (og dominerer høyere opp). Høgstaudeskogen er dels en overgangstype/mosaikk med lågurtskog. Flere små kildefringspring (helt dominert av skogstjerneblom) kommer ut nederst i hellinga på østsiden. På vestsiden reiser høye fjellvegger og bergskrenter (dels helt åpent, dels glissen tresatt) seg nesten rett opp fra bekken, med en 0-4 meter bred høgstaudesone i rasmarka i foten. Berget er heterogent: lagdelt/oppsprukket, framspring og overheng, rasfelt, etc, men det meste virker relativt fattig. Bekken har "rota til" en del i perioder med mye vannføring, og det er små utglidninger/ras i skoghellinger på løsmasser enkelte steder. Indre del (over ca. 720 moh.) er det relativt skarp

overgang til markert fjellskog; bjørkeskog langs bekken og i vestsida (mye åpen og glissent tresatt blokkmark), lia på østsida har blåbær-fjellgranskog med bjørk og noen få osp.

Skogen er omfattende påvirket av tidligere tiders gjennomhogster. Det meste er sjiktet sein optimalfase med trær av midlere alder og dimensjoner, en og annen grøvre halvgammel gran hist og her, og beskjedne mengder død ved. Oppi sida og langs Igletjønnebekken er det litt eldre-halvgammel granskog med stedvis en del læger i tidlige og midlere nedbrytningsstadier, hovedsakelig rotvelter dannet i nyere tid. En eldgammel kjempe-granlåg (med svartonekjuke) ble sett nord i området (restelement). Innover dalen er det noen få furu-restelementer i form av eldgamle kelo-furulæger (med brunhvitkjuke), men det er ikke levende furu i skrenten i dag.

Brønnåa er ei lita, høyereliggende bekkedal/småkløft. Naturverdiene er i hovedsak knyttet til høgstaudeskogen langs bekken og til svakt utviklet bekkekløftmiljø, men kvalitetene er begrensede. Skogen er sterkt påvirket og mangler naturskogskarakter, området mangler spesielle/særegne naturtyper foruten høgstaudeskog, bekkekløftmiljøet er bare svakt utviklet og virker betydelig negativt influert av fjellnær beliggenhet. Artsmangfoldet er også ordinært, bl.a. er de 2 hittil eneste påviste rødlisteartene (begge NT) vedsopp knyttet til eldgamle restelementer som nydannelsen av har stoppet for lenge siden. Av rødlistede naturtyper (iht. RL2011) er skogen langs bekken "høgstaudegranskog" (NT). Samlet grad av mangelloppfyllelse vurderes som liten/ingen.

Brønnåa vurderes som lokalt verdifull (1 poeng).

Morabekken (Hedmark, Tynset, daa), verdi: 0

Antall registrerte rødlistearter er 2 og antall kjerneområder er 1

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5586>

Sammendrag

Morabekken er en liten bekkedal oppe i de lange vestvendte liene på østsiden av Brydalen, ca. 2,5 km nord for Finnstadsjøen. Et område på 240 daa i høydelaget 600-880 moh er undersøkt. Det vesle vassdraget danner en markert bekkedal; indre/øvre del relativt slak og noe åpen, midtpartiet kløftetopografi med til dels høye bergskrenter og hamre opp på solsida, mens nedre del er brattere og har grunn kløftetopografi.

Dette er en nordboreal, kald og fattig fjellskogs-bekkedal/småkløft. Indre del av dalen er ganske åpen, tresatt av fjellbjørk og en og annen spredtstående gran. Nedover blir skogen gradvis mer sluttet, mest dominert av bjørk, med spredt gran, en og annen fåtallig rogn. En litt fattig nordboreal høgstaudeskogs-variant dekker sonen langs bekken og noen meter opp i skyggesida. Denne går over i småbregneskog, som enda litt høyere erstattes av blåbærskog. Stedvis pipler små kildesig fram i bunnen av skyggesida-hellinga (skogsnelle, myrmjølke). Nedover, med større fall i bekken, er høgstaude-sonen smal og usammenhengende, faller ut over lengre strekninger, og erstattes av småbregneskog helt nedtil. Økende andel gran kommer inn i nedre del, og nedenfor knekket ut mot Brydalen dominerer gran. Solsida er skarpt tørrere, med fattig lyng- og lavskog tresatt av bjørk, litt furu og sparsomt gran, en del opprevet av nakne urer og berghamre. Berget er oppsprukket/skifrig, hardt og basefattig.

Området er upåvirket av nyere inngrep. Bjørkeskogen innerst i dalen og oppe i skyggesida er delvis relativt glissen, mens det nedover er mer sluttet skog. Bjørkeskogen er dels relativt gammel, med en del temmelig gammel og grov bjørk, og spredt til en del stående og liggende dødved av bjørk. Det inngår også noen gamle rognetrær. Grana er derimot mest av moderat alder (i øvre del kanskje nyetablert og i sakte spredning innover dalen), og området mangler biologisk gammel gran. Midtpartiet har noen få grøvre gran (50-55 cm) og spredte læger (det meste er middels nedbrutte rotvelt-læger, samt én gammel restelement-låg). Granskogen nederst er middelaldrende til relativt ung. Bekken faller her i bratte, steinete stryk og småfusser, men er for liten til å danne fosserøksamfunn. På kantene oppi solsida står halvgamle og enkelte temmelig gamle levende furu, og her ligger også noen få gamle kelo-læger (som ikke nydannes). Ei svær, gammel kelo-furulåg ble også sett nederst i dalen.

Morabekken er ei lita, nordboreal og "kald" fjellskogsbekkekløft. Naturverdiene er små – skogtyper og vegetasjonssamfunn er ordinære (dominert av fattig), bekkekløft-egenskaper er dårlig utviklet (selv om kløftetopografien stedvis er brukbart utviklet), granskogen mangler naturskogskvaliteter, og arts- og artsmangfoldet er ganske fattig med bare noen få relativt vanlige signal- og rødlistearter (hittil påvist 2 NT-arter – rustdoggnål på vedbit i bergsprekk, og svartonekjuke på gammel granlåg (restelement som ikke nydannes)). Visse kvaliteter er imidlertid knyttet til den relativt gamle fjellbjørkeskogen. Området oppfyller i liten eller ingen grad viktige skogvernangivelser.

Morabekken vurderes ikke å ha naturverdier som er tilstrekkelig interessant i denne sammenhengen, og gis 0 poeng.

Vikbekken (Hedmark, Tynset, 139,6 daa), verdi: 1

Antall registrerte rødlistearter er 1 og antall kjerneområder er 1

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5585>

Sammendrag

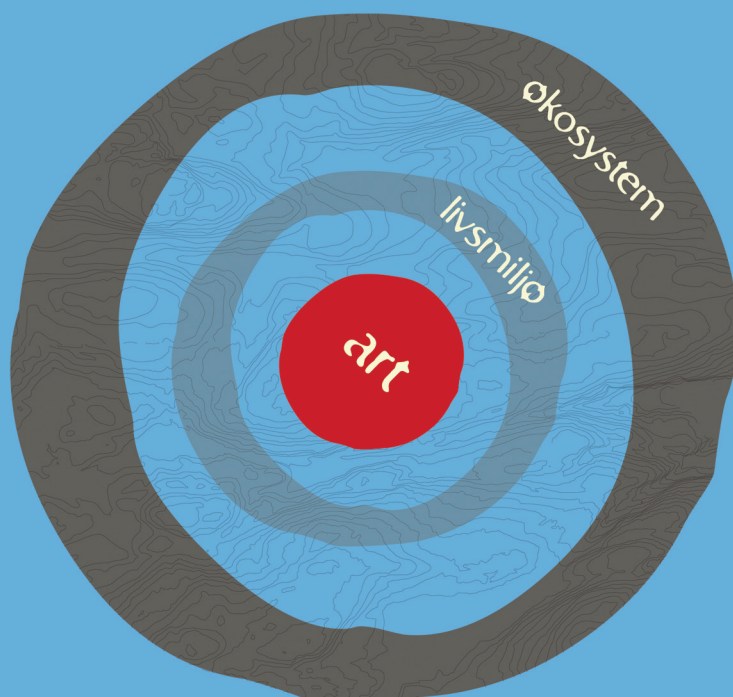
Vikbekken utgjør en dyp, men åpen, v-formet kløft helt øverst i lisen ved Finnstadsjøen, lengst sør i Tynset kommune. Kløftebunnen er nokså flat og kløfta har et nokså åpent og eksponert preg trass høye kløftesider. Nedslagsfeltet til bekken er nokså begrenset og vannføringen nokså liten. Dels er bekken skjult under bakkmark.

Blåbærgranskog med stort bjørkeinnslag dominerer. Langs bekken inngår også en smale soner med overganger mot småbregneskog og høgstaudeskog. Opp lisen og inn kløfta også betydelige areal med naken blokkmark. Spredt står også enkelte seljer og noen heggebuser langs bekken. Gammelskog i sen optimalfase dominerer, der den er mest produktiv og tett langs bunnen helt nederst. Skogen blir raskt glissen opp kløfta og opp lisen. Grove bjørk og fersk død ved av gran finnes vanlig i nedre halvdel (også noen grove læger), også enkelt eldre grovbarkedede seljer. Gamle grove grantrær som har blitt spart ved tidligere uthogster finnes også spredt.

Artsmangfoldet av spesielt krevende kløftearter vurderes som begrenset. Lungenever ble notert fra eldre selje og rustdoggnål (NT) på eldre bjørk. Det ble ikke sett krevende råtevedsopper på død ved, men enkelte slike kan forekomme.

Vikbekken utgjør en marginal fjellkløft, med begrenset verdi for fuktighetskrevende kløftearter. Kløfta faller innenfor definisjonen til kontinental skogbekkekløft en rødlistet naturtype i kategorien nær truet (NT), men er av svært marginal utforming og av begrenset areal og er vurdert til lokal verdi *.

Mangeloppfyllelsen (jf Framstad et al. 2002, 2003) anses som svært begrenset. Det er først og fremst skogtypen "bekkekløft" som marginalt oppfylles.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>